NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAymarket 1-6100

Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LXVIII | Price 25¢ | Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Thursday, January 8, 1981 | Nr. 5

-REGANO NEBIJOM,- SAKO IRANO PREMJERAS

SOVIETINIAI KARO NUSIKALTĖLIAI

Prof. dr. Ant. Musteikis atsiuntė ALTui kopiją 1945 metų rugpiūčio 8 d. Londone JAV, D. Britanijos, Prancūzijos ir Sovietų Sąjungos pasirašytos sutarties, kurioje aptariama, kas yra karo nusikaltėlis ir numatoma tų nusikaltėlių teisimo procedūra. Pagal to susitarimo nuostatus ryšku, kad karo nusikaltėliais reikia laikyti ne vien Ribbentropą ir kitus vadovaujančius nacius, bet taip pat ir Molotovą bei aukštuosius to meto Sovietų Sąjungos pareigūnus, kurie nusikalto taikai, kurie nusikalto deportacijomis, darbo vergų stovyklų įvedimu, kalinių žiaurių laikymu, privačios nuosavybės grobimu, nežmoniškais veiksmais prieš civilius, persekiojimais dėl politinių, religinių įsitikinimų.

Prof. Musteikis kelia mintį, kad jeigu JAV skyrė 2.3 mil. dolerių ir pasamdė 20 advokatų, kad ieškotų ir teistų karo nusikaltėlius, veikusius prieš žydus, reikia išplėsti akciją, kad ir Sovietų Sąjungos karo nusikaltėliai būtų traukiami atsakomybėn.

* * *

PREZ. REAGANO LAIŠKAS DR. K. ŠIDLAUSKUI

Naująjį prezidentą Ronald Reagan Amerikos Lietuvių Tarybos vardu pasveikino pirmininkas dr. Kazys Šidlauskas. Prez. Reagan atsiuntė padėkos laišką, pažymėdamas, kad palankūs sveikinimo žodžiai jam daug reiškia akivaizdoje prieš akis stovinčių uždavinių.

Siųsdamas savo sveikinimus, prez. Reagan pareiškė, kad jis palaikys šiltą ryšio jausmą ir ateityje.

* * *

KONGRESO BIBLIOTEKAI APIE LIETUVĄ

Kongreso biblioteka atsiuntė pranešimą ALTui, kad nori gauti kiek galima daugiau leidinių apie etnines grupes. Tie leidiniai gali būti parašyti anglų ar kuria kita kalba. Biblioteka sutinka ir pirkti tinkamus leidinius. Reikia pranešti: autorius, antraštė, leidėjo ir platintojo adresas, išleidimo metai, puslapių skaičius ir kaina.

Rašyti adresu: Exchange and Gift Division, Etrnic Unit, Library of Congress, Washington, D.C. 20540.

(ALTo Informacija)

— Krikščionių Teologijos akademija Lenkijoje suteikė evangelistui Billy Graham teologijos garbės daktaro laipsnį ir jį įteikė Varšuvos baptistų bažnyčioje.

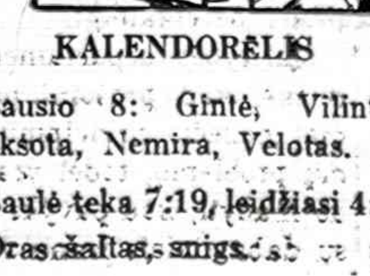

KALENDORĖLIS

Sausio 8: Gintė, Vilintas, Aleksota, Nemira, Velotas.

Saulė teka 7:19, leidžiasi 4:37.

Oras šaltas, snigs.

DAUGIAU ŽINIŲ APIE MARSĄ

TORONTO, Kanada.— Mokslininkai Harold Mazursky kelias valandas aiškino suvažiavusiems geologams ir astronomams apie pačias naujausias mokslo žinias Visatoj. Dr. Mazursky yra Marso specialistas. Jis papasakojo naujų dalykų apie Marsą, ko iki šio meto mokslininkai nežinojo.

Dr. Mazurskis, dirbantis su JAV Geologijos institutu, pranešė, kad jie yra gavę papildomų žinių apie Marsą. Į Marsą prieš penkerius metus buvo pasiųstas Vikingas, kuris turėjo siųsti žinias ištisus metus. Daktaras Mazursky pranešė, kad tas Vikingas dar ir šiandien tebesiunčia žinias iš Marso. Sakoma, kad nėra tokio Marso kampelio, apie kurį Vikingas būtų neatsiuntęs mokslininkams svarbių žinių.

Nustatyta, kad Marso paviršius dar tebegyvena ledų gadynę, bet prieš du milijonus metų Marso paviršius buvo dengtas vandeniu. Tas vanduo dar ir šiandien tebėra Marse, tiktai jis yra suledėjęs. Marse yra dideli suledėjusio vandens kanalai. Tame vandenyje galėjo būti gyvybė. Marso šiaurės ašigalis yra dengtas smėliu.

— Californijos vaisiams gali pakenkti Havajų muselės, turistų atveztos. Ypatingai jų daug atsirado Clana apskrityje. California užaugina vaisių už 12 bilijonų dolerių.

— Aktorė D. Day, išgyvenusi apie 5 metus su ketvirtuoju vyru Barry Comden, skiriasi dėl nuomonių skirtumo.

—Illinois gubernatorius James Thompson ir Čikagos merė Jane Byrne dalyvaus prez. Ronald Reagano inauguracijos bankete.

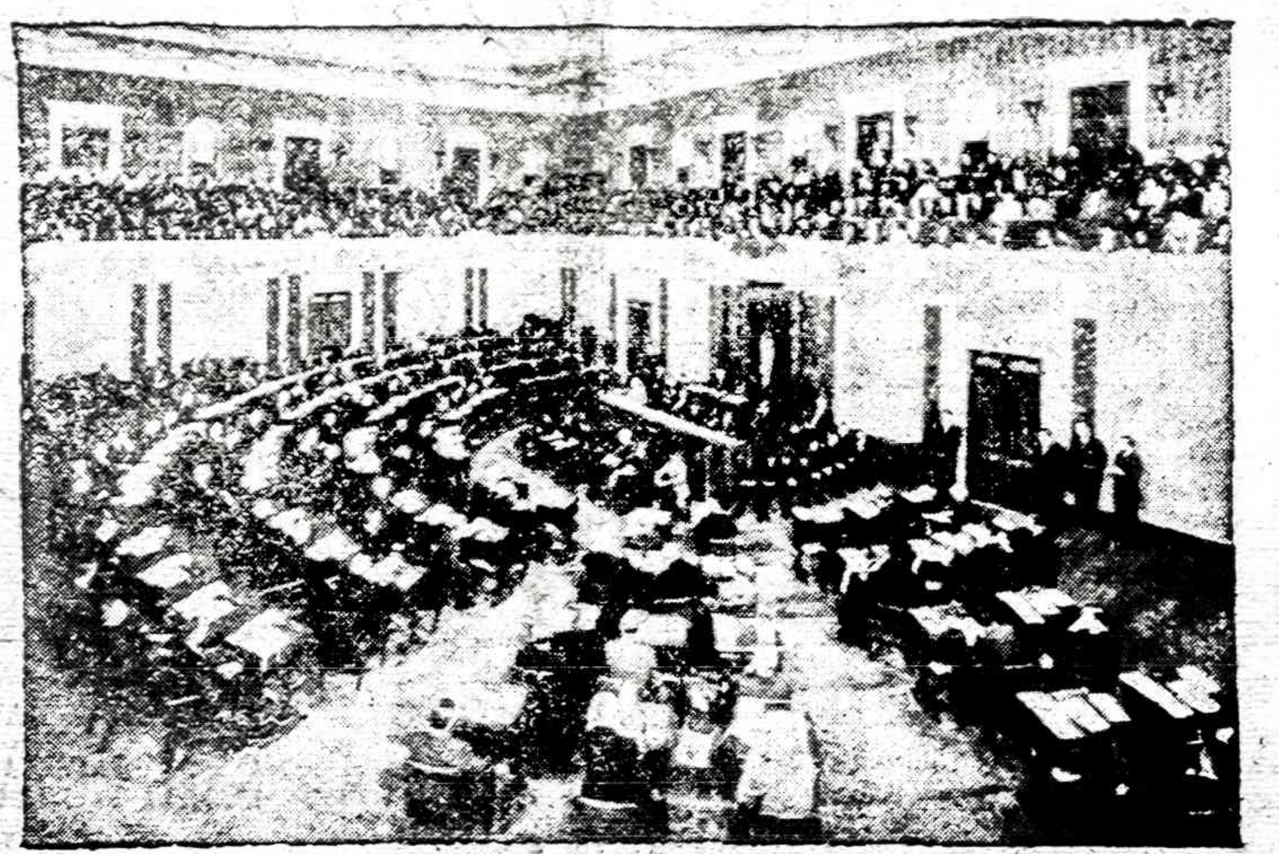

Užvakar Amerikos elektoriai oficialiai šioje salėje išrinko Ronald Reaganą JAV prezidentu. Jis bus prisaikdintas sausio 20 dieną. Tą pačią dieną bus prisaikdinti naujai išrinkti senatoriai ir Atstovų Rūmų nariai.

NANCY REAGAN PAREIŠKIMAI SUSILAUKĖ SPAUDOJE KRITIKOS

BŪSIMASIS PREZIDENTAS PAREIŠKĖ, KAD LAIKRAŠČIŲ APRAŠYMAI NEATITINKA TIKROVEI

WASHINGTONAS. — Washington Post ir kai kurie kiti laikraščiai niekuomet nebuvo palankūs Ronald Reaganui rinkiminės kampanijos metu. Dabar jie mielai spausdina, abejotino tikrumo istorijas. Tų laikraščių korespondentai mėgsta klausimais provokuoti būsimą prezidentienę Nancy Reagan ir, spausdindami tik dalį atsakymų, sukuria nepageidaujamas istorijas.

Prieš porą savaičių laikraščiai įdėjo būsimos prezidentienės pareiškimą, kad dabartinis prezidentas Carteris išsikeltų iš Baltųjų Rūmų prieš inauguraciją ir leistų naujam prezidentui paruošti butą. Tikrumoje tas pareiškimas išėjo iš kalbos, kad ji prezidentą numato išsikelti iš Baltųjų Rūmų prieš baigiant prezidentavimą ir leisti naujajam prezidentui įsirengti savo gyvenamas patalpas prieš sausio 20 d.

Nieko nuostabaus nėra būsimos pirmosios leidės pareiškime, kad ji laiko stalčiuje mažą ginklą savo apsaugai, kai vyro nėra namuose. Tai tik dabartinio kriminalo siautėjimo tragiškas ir atviras pavaizdavimas, tačiau laikraščiai šį dalyką išpučia ir nepalankiai vertina.

Būsimam prezidentui paskelbus James S. Brady Baltųjų Rūmų spaudos sekretorium, o jo asistente Karna Small, Washington Post rašė, kad Nancy Reagan sakė, jog ji "pakankamai gerai atrodo". Korespondento klausiama, kaip jai patinka Brady, atsakė, kad jis yra absoliučiai puikus ir ji yra tuo patenkinta.

Ronald Reagan pareiškė, kad šios istorijos yra sufabrikuotos. Nancy Reagan sakė, kad ji nieko panašaus nepareiškė.

POLICIJA LYDĖJO TRIS MERGAITES Į MOKYKLĄ

ALEXANDRIA, La. — Federalinis distrikto teisėjas Nauman Scott įsakė tris mergaites vežti autobusu 15 mylių į mokyklą, kurioje dauguma yra juodųjų mokinių. Už dviejų mylių nuo jų namų yra Buckley mokykla, kurioje dauguma yra baltųjų mokinių.

Louisianos valstijos teisėjas Richard Lee pasipriešino tam teisėjo Scott įsakymui ir įsakė valstijos policijai lydėti tas mergaites į Buckley mokyklą. Dar nurodė, kad jeigu kas nors bandytų tam priešintis, tai policija privalėtų jį areštuoti.

Teisėjas Lee sako, jog šis klausimas priklauso valstijos jurisdikcijai, nes liečia šeimos teisę.

Antradienio rytą tos mergaitės vėl buvo atlydėtos į Buckley mokyklą.

— Antradienį į Hamburgą suvažiavo apie 4,000 nacių pagerbti mirusį adm. K. Doenitz.

Naujosios Zelandijos vandenų pakraščiuose skilęs ... didelis akmuo, vadinamas Kiaušiniu.

DAKTARAS RUGE VYKS Į BALTUOSIUS RŪMUS

CHICAGO, Ill.— Ronald Reagan jau yra sudaręs veik visą savo kabinetą. Penktadienį Senato užsienio reikalų komitetas pradės klausinėti naujos vyriausybės kandidatą Valstybės sekretoriaus pareigoms. Kai kurie demokratai Senate buvo pasiryžę smarkiai pakamantinėti generolą A. Haig. Dabar aiškėja, kad, galimas daiktas, generolas Hig nebus taip jau stipriai klausinėjamas, nes jis tiktai pildė savo viršininko nurodymus.

Spauda skelbia, kad į Baltuosius Rūmus atvyks gydytojas Daniel Ruge, neurologas, geras ponios Nancy Reagan pažįstamas ir jos parinktas būti Baltųjų Rūmų gydytoju. Savo laiku jis buvo Veteranų administracijos gydytojas ir kurį laiką turėjęs savo ofisą Chicagos apylinkėje. Dr. D. Ruge yra 63 metų amžiaus.

BYLOS DĖL LĖKTUVO KATASTROFOS

CHICAGO. — 1979 m. gegužės 25 d. McDonnell Douglas korporacijos statytas DC-10 lėktuvas, operuojamas American Airlines bendrovės, nukrito Chicagos O'Hare aerodrome ir nelaimėje žuvo visi 271 keleivis. Tuojau teismuose atsirado šimtai bylų.

Gegužės mėn. teismas padarė sprendimą, kad American Airlines kompanija negali būti atsakinga už taip vadinamus punitiv damages, tai yra — negali būti baudžiama už neatsargumą, bet lėktuvo statytojas gali būti laikomas atsakingu. Dabar apeliacijos teismas panaikino žemesnio teismo sprendimą ir nutarė, kad ir lėktuvo statytojas neatsakingas baudžiamiems nuostatams, tai yra — negalima iš jo ieškoti baudžiamųjų nuostolių.

Baudžiamaisiais nuostoliais siekiama bausti statytoją tais atvejais, kai jis nerūpestingai atliko darbą, kad ateityje būtų atsargesnis.

Ieškiniai, taip vad. kompensacijos nuostoliai gali būti teismo keliu ieškomi.

ATŠAUKĖ MULOS CHOMEINI KALBĄ KRAŠTO GYVENTOJAMS

IRANO VALDŽIA PAPRAŠĖ PAAIŠKINIMŲ IR GARANTIJŲ KITOMS IRANIEČIŲ SUMOMS

TEHERANAS, Iranas.—Tvirtinama, kad mula Chomeini, gavęs paskutinį prez. Carterio pasiūlymą suimties 52 amerikiečiams išleisti į Ameriką, priėjo išvados, kad suimtus amerikiečius reikia išleisti ir priimti pasiūlymą suimtiems 52 amerikielijono šacho išvežtų pinigų, tai jis leido išleisti amerikiečius. Jis pats, kalbėdamas didelės Irano šventės proga, paskelbė, kad jis leido išleisti amerikiečius.

Tas Chomeinio pranešimas per radiją sujaudino visus vyriausybės sluoksnius ir parlamento sudarytą komisiją amerikiečių likimu bei kitais klausimais rūpintis. Tačiau Irano premjeras ir parlamentas buvo nepatenkinti. Vadinami fundamentalistai nutarė reikalauti naujų paaiškinimų. Jie bijojo, kad amerikiečiai dar kartą gali juos apgauti.

Premjeras M. A. Rajai įtikino vyriausybę ir parlamento komisiją, kad reikia dar kartą prašyti paaiškinimų ir gauti prezidento Carterio garantijas. Komisija važaivo pas Chomeinį ir prašė atidėti norėtą pasakyti kalbą. Chomeini, matydamas fundamentalistų susirūpinimą, sutiko kalbos nesakyti ir laukti paaiškinimų. Tuo tarpu Chomeini pabrėžė premjerui ir parlamentui, kad Iranui labai reikalingi doleriai. Prez. Carterio pasiūlyti pusšešto bilijono dolerių ne tik palengvins padėtį, bet ir padės laimėti karą prieš Iraką. Chomeini išdėstė jiems savo nuomonę apie amerikiečių laikymą, ir pridėjo apie reikalą greitai spręsti amerikiečių paleidimo klausimą.

Irano vyriausybė tuojau suredagavo ilgą lapą naujų paaiškinimų ir prašė tuojau juos atsakyti, tuo tarpu premjeras, vietoj mulos Chomeinio, pasakė tokias mintis per radiją:

— Mes Reagano nebijome, — pareiškė M. A. Rajai. — Jeigu reikės, tai 52 amerikiečius laikysime dešimt metų, bet mes juos paklupdysime... Jie turi mums atlyginti už padarytas skriaudas.

Premjerui labai nepatiko R. Reagano palyginimas dabartinės Irano valdžio prie barbarų, pagrobusių amerikiečius ir reikalaujančių už suimtuosius atlyginimo. Vėliau Ronald Reaganas kitaip interpretavo palyginimą "barbarai", bet tas nepadėjo. Iraną taip pat pasiekė Reagano pasitarimas su karišku savo patarėju, kas reikėtų daryti su dabartine valdžia pagrobusia grupe, nesilaikančia sutarčių. "Duok dvi savaites savo piliečiams išleisti, o jeigu to nepadarytų, tai skelbk karą", buvo kario patarimas.

Matyt, kad premjeras girdėjęs apie tariamą Reagano užklausimą ir kariškio atsakymą. Nežiūrint fundamentalistų noro "paklupdyti Ameriką", jiems labiau reikalingi pinigai, negu suimti amerikiečiai. Yra pagrindo manyti, kad dabartinė valdžia yra pasiruošusi suimtuosius išleisti. Premjero prašomi paaiškinimai jau pasiekė Washingtoną. Prezidentas Carteris juos studijuoja ir tuojau praneš atsakymą. Tvirtinama, kad iraniečiai nori garantijų, kad pinigai juos pasieks.

Premjeras Rajai taip pat pareiškė, kad į šį klausimą Alžiro atstovai netures kištis. Iranas gali susižinoti tiesiai su amerikiečiais, jokie tarpininkai čia jiems nereikalingi.

Valstybės departamentas pareiškė, kad prašomi paaiškinimai neliečia principinių klausimų problemų, todėl yra pagrindo manyti, kad pavyks susitarti su dabartiniais Irano valdovais.

ILLINOJAUS ATOMINIŲ JĖGAINIŲ BĖDOS

Illinois valstijoje apie 50 nuošimčių elektros energijos gaunama iš atominių jėgainių. Laikas nuo laiko vis atsiranda įvairių sutrikimų, atominių nuodų išsiveržimų. Kalėdų rytą nedidelis kiekis atominių nuodų prasiveržė iš Edisono elektros bendrovės Zion vietovėje esančios atominės jėgainės. Užnuodytas vanduo buvo išleistas iš tanko ne visai išvalytas nuo atominių nuodų. Nuodų stiprumas tesudarė 2 proc. Atominės Priežiūros Komisijos (NRC) leidžiamo kiekio.

Kitas panašus įvykis pasitaikė Dresdeno, netoli Morris, Ill., atominėje jėgainėje. Pirmadienį nedidelis kiekis radioaktyvių garų prasiskverbė. Esant dideliam šalčiui, garai virto sniegu ir iškrito prie jėgainės. Susidarė apie colį užnuodyto sniego užimančio apie 50 kvad. jardų. Jėgainės žmonės tą sniegą sutvarkė pagal gautas instrukcijas. Atominės priežiūros komisijos atstovas, patikrinęs, patvirtino, kad tai nesudarė sveikatai pavojaus, bet tų įvykių pasikartojimas pradeda kelti neramumą gyventojų tarpe. Žmonės nori, kad būtų atkreiptas didesnis dėmesys į apsisaugomąsias priemones.

— Teisėjas Francis Mahon nubaudė 43 metų Billie Stamps kalėti 15 metų ir jo brolis Hillman gavo 12 metų kalėjimo baudą už platinimą kokaino ir heroino narkotikų. Prokuroro padėjėjas Steven Puiszis pristatė įrodymus, kad jie turėjo virš 30 gramų kokaino ir todėl jie turi būti baudžiami ne mažiau kaip 6 metus kalėjimu.

— Irano prezidento Bani Sadr pusbrolis buvo atvežtas į New Yorką, kur apgydyta jo šlubuojanti širdis. Jis stebisi Amerikos ligoninių pažanga.

— New Yorke antradienį aukso uncija kainavo $593.

J. VENCLOVA

Lietuvos valstybės pradžios beieškant

(Tęsinys)

8) Ch. Pichel (28-37): Rusų kronikos nurodė, jog Rimgaudas laimėjo dideles pergales su ju (rusu) armijomis".

9) Prof. A. Benedictsen (4-126): "Su juo (Rimgaudu) prasideda Lietuvos didingumo era".

10) Dr. G. Storost (36-10): "Pirmas istoriškai žinomas lietuviu valdytojas yra Rimgaudas, kuris pasižymėjo ir laimėjo kare su rusais, daugelį pavienių lietuvių padermių sujungė po savo valdžia".

11) Dr. A. Budreckis (Dirva, 1966-IV-4 d.): "Ringaudas suruošė didelį žygį į Žemgalę ir tiek nuteriojo ordino žemes, kad po to niekas nedrįso užpulti jo valstybės iki jo mirties".

12) Prof. dr. J. Ochmanski (24-39): "Rimgaudas mirė prieš 1219 m., buvęs toks galingas, jog jam visoj Lietuvoj nebuvo lygaus. Jo sūnūs: Dausprungas ir Mindaugas."

13) Prof. H. Spaull (The Baltic States. London, 29 p.): "Jo vardas buvo Rimgaudas, Didysis Lietuvos kunigaikštis. Jis buvo tas asmuo, kuris telkė įvairias lietuviu kiltis į vieną tautą".

14) Prof. dr. R. Latham (20-398): "Tačiau Mindaugas nebuvo nei pirmas, nei paskutinis savo dinastijoj. Ištikrųjų, visa Gudija priklausė jam (Rimgaudui). Gardinas, Minskas ir Vilnius buvo jo pilnai užvaldyti. Mogilevo (Mohilno) didysis mūšis prieš rusus buvo laimėtas Rimgaudo, kitas mūšis Žemaitijoj (Samogetia) jo buvo laimėtas prieš vokiečiu riterius".

15) Prof. E. Powell (29-193): "To meet this crisis there arose a great leader of Grand Duke Rimgaudas, who succeed in welding a congeries of warrings tribes into a more or less homogeneous nation".

16) Prof. dr. J. Roucek (31-177): "The Lithuanians were organized into a Grand Duchy by Rimgaudas and then into a kingdom by Mindaugas who crowned king of Lithuania by the Pope Innocent IV in 1253".

Apie Rimgaudo tėva dr. A. Budreckis (Dirva, 1966-IV 4 d.) taip dėstė: "Pirmasis žymus aukštųjų valdovas buvo Algimantas. Tikriausiai jis sumušė Kijievo karvedį Iziaslavą Vasilkaiti ties Gorodecu 1162 m. Algimantas apjungė nemaža sričiu tarp 1160 ir 1170 m. Jo kunigaikštija buvo pirmoji Lietuvos valstybė. Algimantui vadovaujant, lietuviai užėmė Dysnos aukštupį, kuris atidarė kelią žygiams į Polocko žemę... Jis (Algimantas) žygiuodavo pagal Dauguvą, Lovatą etc. Vieno tokio žygio metu (į Naugardą) Algimantas žuvo "naikindamas Smolenską ir Naugardą su 7000 kariuomenės"... Anot rusų metraščio, jo (Algimanto) sūnus buvo Ringaudas (dar rašomas Rimgaudu.) Dr. Sliūpas (Liet. taut. II t., 84p.) rašė: "Lietuvą valdęs Algimantas buvo sūnus Trainaičio...".

Gi apie Notimerą kalba prof. dr. V. Sruogienė (Karys, 1962, I nr.): "Karalius Notimeras Lietuvos valdovas XI amž. Notimerą patvirtina ir kitos išsilikusios žinios, kad Lietuvos istorijos priešaušryj, dar senai prieš Mindaugą. Lietuva buvo organizuota, turėjo daug valdovų, kurie sveimiesiems atrodė galingi, kad buvo karaliais tituluojami".

* * *

Aplamai visa reziumuojant, gaunasi bendroji išvada: lietuvių tauta ir Lietuvos valstybė jau seniai egzistavo prieš karalių Mindaugą. Prof. dr. P. Raulinaitis (Liet. Dienos, 1966 m. spalių mėn. nr.) konstatavo: "Lietuvių tauta ir Lietuvos valstybė, kaip tautos egzistencijos išdava, atsirado ir formavosi prieš Kristaus laikus, o ne vien vėlesniais laikais". Prof. dr. A. Šapoka (38-16) nurodė: "The sources of the period of Mindaugas intimate that he was no means the founder of the state. Rather he was its consolidator, who had a number of predecesors".

PANAUDOTA LITERATŪRA

1) Prof. dr. V. Antonovič "Očerk istorii Velikago Knjaževstva Litovskago", Kiev.

2) R. Batūra "Lietuva tautų kovoj prieš Aukso Ordą", 1975 m.

3) Prof. dr. H. Bender "The Home of the Indo-Europeans", 1922 m.

4) Prof. A. Benedctsen "Lithuania", Copenhagen, 1924 m.

5) Dr. A. Bossin "La Lithuanie", Paris, 1933 m.

6) Prof. V. Danilevič "Očerk istorii Polockoj Zemli", Kiev, 1896 m.

7) Dr. W. Gaigalat " Litauen" Frankfut.

8) Prof. P. P. Golubovskii "Istorija Smolenskoj Zemli", Kiev, 1895 m.

9) Prof. K. Jablonskis "Istorija ir jos šaltiniai", 1979 m.

10) Prof. A. Janulaitis "Lietuvos visuomenės ir teisės istorija", 1920 m.

11) Prof. J. Jaroszewicz "Obraz Litwy", Vilno, I t.

12) Prof. I. Jonynas" Lietuvių tautos istorija", Kaunas, 1928 m., I t.

13) Dr. M. Jučas "Lietuvos Metraščiai", Vilnius, 1968 m.

14) Dr. V. V. Jungfer "Kulturbilden aus Litauen", 1918 m.

15) Prof. dr. V. Jungfer "Alt Lituauen", Berlin, 1926 m. V (5riPsan)

16) Dr. C. Jurgėla "History or covered Europe", 1932 m. Lithuanian Nation", New York, 1948 m.

17) Prof. M. Kojalovič "Čtenija po istorii Zapadnoj Rossii", 1884.

18) Dr. E. Kraemer "Geschichte Litauens", 1933 m.

19) O. Kessler "Die Baltenlaender und Litauen", 1916 m.

20) Prof. dr. R. Latham "The Nationalities Europe", London, I t.

21) Prof. M. Liubavskis "Lietuvos istorija", 1920 m.

22) Prof. J. Meuvret "Histoire des pays Baltique", Paris, 1933 m.

23) Dr. O. Norem "Timeless Lithuania", 1943 m.

24) Prof. dr. J. Ochmanski Historia Litwy", 1967 m.

25) Prof. dr. H. Paszkiewicz "The Origin of Russia", London, 1954 m.

26) Prof. dr. H. Paszkiewicz "Litwa przed Mendogien", 1930 m.

27) Prof. dr. P. Penkauskas "Lietuvių tautos dvasia istorijos šviesoj", Kaunas.

28) Ch. Pichel "Samogitia", 1975 m.

29) Prof. E. Powell "Undiscovered Europe", 1932 m.

30) Prof. A. Rimka "Lietuvos visuomenės ūkio bruožai" 1925 m.

31) Prof, dr. J. Roucek "Central-Eastern Europe", New York, 1946 m.

32) K. Skirmunt "Mindaugas Lietuvos karalius", Kaunas.

33) Prof. dr. V. Sruogienė "Lietuvos kultūros istorijos bruožai", 1962 m.

34) Prof. dr. V. Sruogienė "Lietuvos istorija", Chicago, 1956 m.

35) K. Stalšans "Latviešu un Lietuviešu apgabalu likteni", 1958 m.

36) Dr. G. Storost "Litauische Geschichte", 1921 m.

37) Prof. dr. A. Šapoka "Vilnius Lietuvos gyvenime", 1954 m.

38) Prof. dr. A. Šapoka "Vilnius in the Life of Lithuania" Toronto, 1962 m.

39) P. Tarasenka "Priešistorinė Lietuva", 1927 m.

40) Dr. F. Tetzner "Die Slawen in Deutschland", 1902 m.

41) Dr. J. Totoraitis "Mindaugas Lietuvos karalius", 1932 m.

42) Dr. J. Totoraitis "Die Litauer unter dem Koenig Mindowe", Schweiz.

43) Prof. O. Turčinovič "Oboz renie istorii Belorussi", Peterburg.

44) J. Venclova "Lietuvos vardo kilmė", Chicago, 1972 m.

45) J. Venclova "Lietuviai žiloj senovėj", Chicago, 1978 m.

46) J. Venclova "Latviai ir gudai", Chicago, 1976 m.

47) J. Venclova "Sūduviai—jotvingiai-dainuviai", 1974 m.

48) J. Venslova "Prutėnai (prūsai) ir rytų galindai", 1974 m.

49) J. Venclova "Indoeuropiečių protėvynė senovinėj Lietuvoj", 1978 m.

50) Prof. G. Vernadsky "The Ancient Russia", 1959 m.

51) G. Wells "Pasaulio istorija", I t.

52) Prof. W. Wilson "The State", 1918 m.

53) J. Wronka "Kurland und Litauuen", Eyeburg.

54) Prof. J. Žilinskas "Lietuvių protėviai", Kaunas, 1937 m.

55) J. Žilius "The Boundaries of Lithuania", 1920 m.

(Pabaiga)

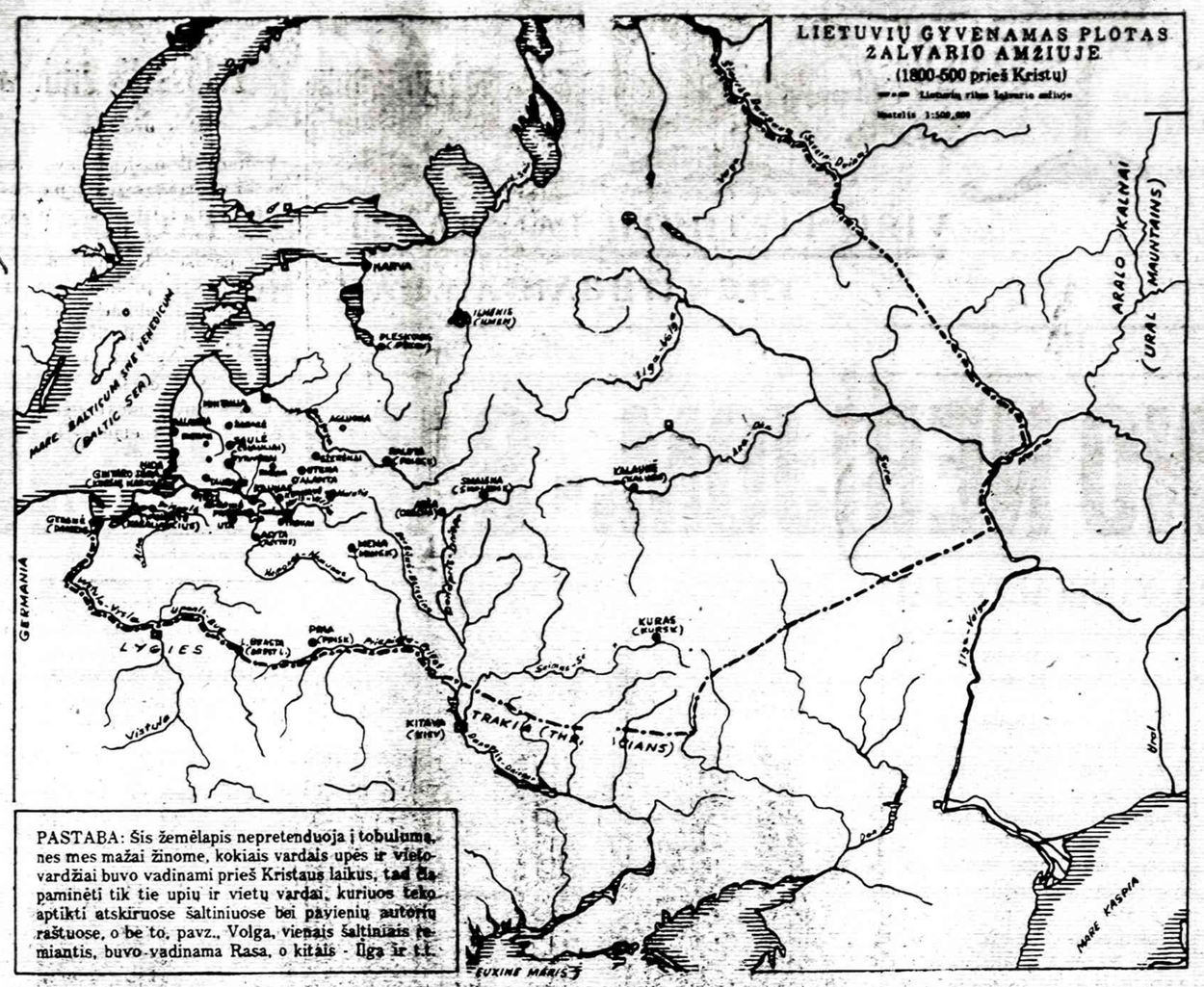

PASTABA: Šis žemėlapis nepretenduoja į tobulumą, nes mes mažai žinome, kokiais vardais upės ir vietovardžiai buvo vadinami prieš Kristaus laikus, tad čia paminėti tik tie upių ir vietų vardai, kuriuos teko aptikti atskiruose šaltiniuose bei pavienių autorių raštuose, o be to, pavz., Volga, vienais šaltiniais remiantis, buvo vadinama Rasa, o kitais - Ilga ir t.t.

DR. JONAS BALYS

SAMPROTAVIMAI APIE LIETUVIŲ APGYVENTAS VIETAS

Man nežinomas J. Tijūnas apšaukė mane "Naujienose" (1980. XII. 19) "tautiniu degeneratu", nes aš siūlęs atsižadėti "Mažosios Lietuvos" anapus Nemuno, kuri niekados jokiai Lietuvos valstybei nepriklausė.

Reikia turėti bent kiek supratimo apie šių laikų pasaulinius įvykius. Pasaulyje įsigalėjo nauja tarptautinių santykių forma. Nebėra "taikos konferencijų", kaip buvo Vienos kongresas nugalėjus Napoleoną, arba Versalio kongresas nugalėjus Vokietijos Wilhelmą, o Hitlerį sumušus atsirado tik labai abejotinos vertės "Helsinkio baigminis aktas". Europos kraštų likimas buvo sprendžiamas "trijų didžiųjų" Maskvoje, Jaltoje ir Potsdame, kur net Prancūzija su Lenkija nebuvo pakviestos dalyvauti ir negalėjo tarti savo žodį, nekalbant jau apie mažesnes kariavusias sąjungininkes, kaip Belgija, Olandija ar Norvegija. Maskvoje, Jaltoje ir Potsdame buvo braižomos naujosios Europos žemėlapis, visiškai neatsiklausiant tų tautų noro, kuriomis nugalėtojai prekiavo, kaip "derybų objektais". Lietuvos atžvilgiu tai buvo tragiška. Niekas nesiklausė mūsų balso. VLIKo 1945. VII. 10 d. memorandumas prez. Trumanui prieš trijų didžiųjų susitikimą Potsdame nesusilaukė jokio dėmesio.

Geriausiai mums sekėsi Versalio taikos kongreso metu po Pirmojo pasaulinio karo. Buvo tada vilsoniško idealizmo laikas. Nors Lietuva joje nebuvo oficialiai atstovaujama, tačiau per "užpakalines duris" mums pavyko išdėstyti Clemenseau, Lloyd George, marš. Fochui ir kitiems didiesiems savo reikalą, atremti lenkų užmačias mus pasiglemžti. Lietuvos reikalams atstovavo A. Voldemaras, padedamas Naruševičiaus ir Milašiaus. Čia mums padėjo gerai susiorganizavę ir lėšų sutelkę Amerikos lietuviai. (Žr. P. Klimas, Iš mano atsiminimų, Bostone 1979 m., psl. 190-220: "Taikos kongreso prieangyje"). Jei į Lietuvos reikalus ten buvo kreipiamas šioks toks dėmesys, tai dėl to, kad Lietuva tuo metu "de facto" jau egzistavo, nors ji nebuvo "de iure" didžiųjų pripažinta. Ji turėjo savo vyriausybę ir kariuomenę, faktinai valdė tam tikrą teritoriją ir ginklu gynė savo laisvę. Buvo Versalyje pažadėtas net Klaipėdos kraštas, kai Lietuva susitvarkys, — o vistiek reikėjo jį ginklu paimti. Niekas nieko dovanai neduoda. Sąjunginiukai Klaipėdos kraštą atskyrė ne dėl meilės Lietuvai ir ne dėl mūsų dėtų pastangų, bet todėl, kad norėjo visaip nubausti ir nusilpninti Vokietiją. Žinokime, kad jokia tarptautinė organizacija, teisės ir teisybės dėliai, neįsteigs nepriklausomas valstybės Vaskams, kurdams ar makedoniečiams, jeigu jie patys jos neišsikovos ir nepastatys pasaulio tvarkytojus prieš įvykusį faktą. Tada su jais skaitysis.

Pamirškime apie kokias nors "taikos konferencijas" ateityje, nes jų daugiau nebus. Pasiliko nebe keturi ar trys, bet tik du didieji: JAV ir Sov. S-ga. Jų tarpusavio susitarimas lems pasaulio tautų likimą. Mums ir vėl nieko kita neliks, kaip trintis "priemenėse" ir maldauti, kad kas nors mus užtartų, kalbėtų mūsų vardu, paminėtų nors gerų žodžiu, kaip dabar įvyko Madrido konferencijoje. Tačiau be gražių frazių mes negalime tikėtis jokio praktiško paspaudimo mūsų naudai. Mes esame tik simbolis, propagandinė priemonė lidžiųjų diskusijose. Atsiminkime, kad lenkai visiškai ignoravo buv. Tautų Sąjungos 1920. IX. 20 d. rezoliuciją ir jos pirm. Bourgeois 1920. X. 11 d. raštą, reikalaujantį pasitraukti jiems iš Vilniaus krašto. Jokios rezoliucijos neišvarys Sovietų iš Lietuvos, tuo labiau iš Karaliaučiaus krašto, kaip Jungtinių Tautų net pakartotos rezoliucijos neišvarė izraelitų iš Jordano ar Sirijos žemių, arba Sovietų iš Afganistano. Tarptautinio Teismo sprendimus gali ignoruoti ir toks Iranas. Žodžiai neveikia. Tik kai buvo pagrasinta sankcijomis dėl invazijos į Lenkiją, tai Sovietai susilaikė, laukdami patogesnio momento.

Mes galime užsiimti sportu, braižydami būsimas Lietuvos ribas pagal savo pageidavimus. Tai tik fikcijos, savotiškas žaidimas. Mykolas Biržiška ir Zenonas Ivinskis anuo metu parašė ilgus traktatus apie Lietuvos idealias sienas. Ju svajones gyvenimo tikrovė seniai sugriovė. Yra ir ilgas memorandumas, kurį 1967 m. paruošė mūsų pačių "Commission to Study the Ethnographihic Boundaries of Eastern and Southern Lithuania" (žr. Rytu Lietuva 1980, psl. 603-620. Ten pat psl. 577-601 yra perspausdinti M. Biržiškos ir Z. Ivinskio traktatai). Viskas teoretiškai žiūrint labai gražiai ir įspūdingai atrodo mūsų akims. Tik žinokime vieną dalyką: tokiems traktatams ir memorandumams nebuvo teikiamas joks dėmesys praeityje ir nebus teikiamas ateityje tu, kurie nustatė ar nustatinės Lietuvos valstybės ribas. Tuščia viltis ko nors iš to tikėtis.

Valstybės sienoms nustatyti istorinė praeitis neturi jokios reikšmės. Šiandien praktiškai nieko nereiškia, jei prieš keli pusantro tūkstančio metų baltiški galindai buvo didelė tauta, gyveno plačiose žemėse prie Pregolvos ir Okos upių, siekė netoli Maskvos, o vėl au slaviškų kilčiu buvo nustumti į Vakarus, į Rytprūsius (žr. "Žintis", 1981, nr. 11/12, psl. 242-247). Dabartinė etninė gyventoju sudėtis turi reikšmės, bet nėra lemianti. Lemiamos reikšmės turi geografinė padėtis ir politinių bei militarinių jėgų santykis. Valstybių sienos Europoje ir daug kur kitur nustatomos tik ginklu, bet ne prie konferencijų stalo. Nepriklausomybės kovu istorija tai aiškiai mums parodė.

(Bus daugiau)

WORMS CAN KILL YOUR DOG
Don't give them the chance... use
Sergeant's
© 1979 Miller-Morton Company, a subsidiary of A.H. Robins Co., Richmond, Virginia 23230

Having breakfast in bed is great way to start a day. And now Sara Lee Individual Danish will make your morning even better.

When serving the family, eat the entire package of flaky, buttery Danish. But when it's breakfast in bed for one or two, remove the desired Danish from the package and return the rest to the freezer.

They are delicious as is, but for a change you might try these recipes and turn the Danish into a balanced breakfast. The cheese, fruit and eggs can be prepared the night before; in the morning, just heat the Danish and add the garnish.

Danish a la Fruit

6 Frozen Sara Lee Individual Apple OR Cheese OR Cinnamon Raisin Danish (7 3/4 oz.)
1/2 cup shredded Cheddar cheese
1 orange, peeled, segments cut in half
1 banana, peeled, sliced and quartered

Remove frozen Individual Danish from carton; place foil pan on baking sheet in preheated 350°F. oven 8-10 minutes. To serve, place Danish on plates, sprinkle with about 1 tablespoon cheese; top with fruit. Makes 6 servings.

Cheesy Eggs on Danish

6 Frozen Sara Lee Individual Apple OR Cinnamon Raisin OR Cheese Danish (7 3/4 oz.)
2 hard cooked eggs, sliced
1/2 cup shredded Cheddar cheese

Remove frozen Individual Danish from carton; place foil pan on baking sheet. Arrange egg slices on Individual Danish. Sprinkle each with about 1 tablespoon cheese. Heat in preheated 350°F. oven 8-10 minutes. Makes 6 servings.

Lietuviai, Jūsų laukia Daytona Beach, Florida!

Riverwood

PORT ORANGE CITY, DAYTONA BEACH, FLA.

Nauja, gražiai planuojama gyvenvietė.
Visais atžvilgiais ideali vieta lietuviams gyventi.
Iki Atlanto vandenyno tik 5 mylios.

PLANUOJAMAS "LITHUANIAN VILLAGE".
Įvairaus išplanavimo namai.
Aukšta namų kokybė, kainos prieinamos.
Užtikrintas investavimas.

Gyvensite ramioje, gamtos prieglobsčio supamoje, aplinkoje. Sprendimą darykite dabar!

Informacijas teikia: ADOLFAS ANDRULIS,
7 Talo Circle, Port Orange, Fla. 32018.
Telefonas: (904) 761-3625

A. P. BAGDUONS

NABSULAUKI

(Tėkras atsitikėms)

(Tęsinys)

— Stapi, ateik arčeu, pasveikink svietį.

— Parsiprašau, aš turu pėrmu ronkas nusiplauti. — Ėr įbiega į truobą.

Vis tiktaa diedi Jurgis spieje Stapį apžvelgti savo smalsiu žvėlgsniu. Vidutėnė ūge, plaukaa puotomsee, figūra na iš pluonų ų, bat veidi bova kažkas ypatinga. Tat anuos akes: tomsee mielenas, dėdeles, prydėngtas ilgaas blaksienaas, vuo veida spalva baltrauduoni, aiški ėr švelni. Įsivėlkusi į margą buovelnėnį biliuskelį, geruokaa aptėmpta taap, kad vėsas kūna aiškee matyti.

Įbiegusi į truobą, nusipluovi ronkas, puotam par užpakalines dures nubiega į svirnioką, apsivėlka čerkasinį sijuoną ėr baltą bliuskelį. Pasitaaisi plaukus pryš veidruodį ėr dar stėkla karuolius užsikabėna ont kakla. Tada iš klietis išejusi, tysee par kymoką nužingsneva, kor vyras siedieje, ėr jau kyk dronseu ištysi ronką diedee Jurgiun, katras iš mandogoma atsistuoje ėr sveikindamuos ėlgeu anuos ronką palaiki sava saujuo.

Visi suotee prisivalgi ėr viel nuvaje į jauję pry darba. Vuos tik pradiejus dėrbti staigu Pranis pradinga, vuo puo valondėkis ėr Pietris. Iš karta nieks anun napasisgeda: visi bova užsijiemin sava darbu. Gal už kuokius valonduos staigu pasigėrda šūvis, aiškee gėrdims kad ėr pruo mintuvun trokšmą. Bat nieks pardaug naatkreipti diemese. Tik už keliuolikas minutų atbiega Broni Juškieni klykdama:

— Jiezau Marija, Juoni, biek numuo — diedį paršuovi!

Juška tekins par lauką nubiega numuo, kor jau degi žiuburee. Dar iš tuola išgėrda diedis Jurge balsą pryšininkie:

— Vuo Jiezau, ratavuoket, gelbieket, nabdatūriesu! Paršuovi muni par vėdurius. Bieket daktara parvežti.

Diedie nie ont luovas nabgalieje nugulieti, mieties iš vyna gala į kėtą vaituodamas, ronkuoms pėlvą susjiemis:

— Jiezau, tu ont kryžeus kėntiee, vuo aš mėrštu ont luovas skausmunsi.

Pruo ronkas pėrštus varvieje krauje lašaa on marškiniun ėr ont luovas. Parsigondusi Barauskieni pablūdusiuoms akiems veizieje, visa nutėrpusi, nabžinuodama nie už kuo banusitverti. Tuoks baisus sumišėms, sujudėms pakėla. Puo kyk laika pasiruodi ėr Pietris, išbalis, parsigondis. Diedi anun pamats, sušoka:

— Tataa tu muni paršuovee, kon aš tau bluoga padareu?

Puo valondėkis ons ėr viel jiemi šaukti, vaituoti:

— Lieket, važiūket konega — nabištversu.

Pry daktara vežėms jau bova išliekis, dabar pradieje kinkyti jau į ontrą vežėmą konega parvežti. Tuom tarpu diedi pasišau ki Juonį Jošką ėr pasaki:

— Juoni, ratavuok muni! Jeigu numyrsu še tau mona pininga: 700 duolerių. Palaiduoket ėr kryžių pastatyket.

— Puotam pasišauki Vincą, pusbruole sūnų, ėr anam įdavi 500 duol. Vuo Petriun nieka nepalėka. Tat ons kap aje, ėr nabijareje. Nieks anuo ėr nabyškuoje.

Aušton parveži daktarą, bat šis rada Jurgį jau geruokaa nusėlpusį. Mat bova paršauts par gruobus: kulka par syną pareje ėr par diedis vėdurius, sužeisdama žarnas. Ėr nuo tuo užsinuodije viduree, prasidieje gongrena. Daktars dar davi skausmą raminončių vaistun ėr išvaževa. Saulee tekont diedi dar sulauki ėr konega, atlėka išpažinti, kor gal keliuoleka metų nabova bovis. Įspraudi kunegun 100 duolerių ėr praši gražee palaiduoti. Gal užkukiuos valanduos diedi ėr pasimiri pry uždegtun žvakių, Bruonee balsu rauduojėnt, Tik Barauskieni vargši nabgalieje nie šnekieti, nie rauduoti. Iš baimis ėr skausma suvisu nabteka žada.

Prie Vilniaus katedros, dabar paverstos į meno paveikslų galeriją

Padynuojus atvaževa puolicija, apklausinieje visus susirinkusius, kas galieje diedį paršauti. Yškuoje ėr Petre, bat anuo niekor nebsurada. Apyškuoje klietį, tvartus, daržinį, jauję, bat Petre niekor nabova: pradinga kap žuvis vondinie.

Visuoms laiduotuviems rūpinuos Juonis Juška ėr anuo pati Bruoni Juškieni. Nulydieje, nugyduoje į Pavondenis kapus, aukštą kapą supyli. Puo tuo dar pytus iškieli, gėmines pavaišina, ėr diedis Jurge Barauske ti atminėms balėka.

* * *

Visun įtarėms krėta ont Petre Barauske. Mat navyns girdieje anun sakont, kad ons diedį nušausis, kad atkeršytis.

Puolicija araštava Pranį Bodrių, tik Petre niekor nagalieje surasti. Bova pranešta visun aplinkinių miestelių puolicijuoms, kad anuo yškuotų, įtartą žmuagžudyste. Praaje savaiti, ėr ontra įpusiej, anuo bayškont, bat vis veltū.

Vuo Pietris nubiega už Kuolainių pas sava ištekiejusį seserį Vuonį ėr tėn ont šyną draužnie slapsties savaitį. Vuo svainis ėr sesū pėlni baimis, slonkiuoje puo numus, nie darba nabgalieje kuoke nusitverti. Tik žvalgies pruo longus, ar naatvažiū puolicija Petre yškuoti. Taap praaje visa savaiti. Ėr vyną dyną svainis anam pasaki:

— Nuors tu ėr mona giminie, bat mas nagalem tavis daugeu če laikyti. Vistyk onksčiau ar vieleu kaimynaa sužinuos, apskuns, tada mumis visus į kaliejimą sukiš. Aik kitor kavuoki, bat če tavis nabgalem laikyti.

Tada Pietris apsiašaruoje, apkabėna seserį, svainį ėr pasaki:

— Kaap būs taap, ainu ėr pasidūsu puolicijee, kad ėr nakalts asu.

Ėr taap vyną rytą prisistati į Užvėnče puolicijes raštinį. Kap mataa nuveži anun į šeulius ėr pasvadėna į kaliejimą. Gynies nabags, kad našuovis į diedį, bat puolicija anuo jau nabklausi. Griesi teismas ėr sunki bausmie, gal net sušaudyms už tuokį nūsikaltėmą.

Barauskieni vargši, nieka nablaukdama nubiega pry advuokata Grudzinske, gyvenonte sava dvari natuoli Pavondenis, pagelbas prašyti, kad apsijimtų ginti sūnų Pietrį. Tas sutėka, tik papraši 700 litų. Vuo iš kor anus pajimsi? Ėr pradieje pamažu pardavinieti ūkie padargus, byvalius ėr šeep taap suspaudi aple 500 litų. Tada Grudzinskis nuvaževa į Šeulius Petre gelbieti.

Bus daugiau)

PATS SKAITYK IR DAR KITUS PARAGINK SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIENOS"

Žiupsnelis žinių apie Salomėją Nėrį

Šūvis pro šalį

Protarpiais pasirodydavo vienas kitas pasisakymas apie Salomėją Nėrį, kuri važiavo Maskvon parvežti "saulės".

Naujienose K. Baltrukonis, pasisavinęs jo prietelio nuomonę, rašė, kad Salomėją Nėrį paveikė pasukti radikalų link "kunigų gobšumas". Po kurio laiko taip pat Naujienose A. Svilonis laikliai atmetė nieku nepagrįstus kunigams metamus kaltinimus.

* * *

Esame abudu iš Alvito parapijos. Salomėja baigė Vilkaviškio gimnazijos pirmąją laidą, o aš — antrąją. Abudu buvom ateitininkai. Gimnazijoje buvo gražus poetų būrelis: Salomėja Bačinskaitė, P. Orintaitė, A. Vaičiulaitis, P. Karuža, K. Grigaitytė ir K. Matjošaitis. Vieną kartą atsiliktinai pateko man į rankas jaunų poetų albumėlis. Prisimenu dar ir dabar A. Vaičiulaičio eilėraštį "Himnas Griežlei". P. Karuža labai jaudinosi, kad mėginau pakomentuoti...

Vieni ateitininkai buvo labai aktyvūs, net rengė pavasarininkams paskaitas. Buvo visuomenininkų 38 asmenų būrelis, kuriam teko pirmininkauti. Valdybą sudarė P. Orintaitė, A. Pavalkis ir rašantis. Reikia pripažinti, vienas iš aktyviausių buvo P. Karuža. Jis po kelis kartus aplankė su paskaitomis pavasarininkų kuopas. Rajono pirm. kun. Inkrata mane pakvietė biuletenį parengti ir spausdinti, kuris buvo siuntinėjamas kuopoms. (Prisipažinsiu, mano neturte gauti 30 litų mėn. buvo džiugu ir su malonumu dirbau.)

Gimnazijoj apie 90% gimnazistų priklausė ateitininkams. Gan aktyvūs buvo skautai, kurie beveik visi priklausė ir ateitininkams. Kovuckovas buvo įsteigęs liberalų būrelį. Jam priklausė Miščikas, J. Rinkevičius, A. Kilikevičius, J. Kudirka, K. Pridotkas ir dar pora. Jų aktyvumas beveik nebuvo jaučiamas.

* * *

Dauguma, baigę gimnaziją, įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą ir studijų metu įsijungė į ateitininkų korporacijas. Prisimenu, kai tautinėse šventėse dalyvaudavo per 400 studentų ateitininkų. Pirmose eilėse eidavo buvę karininkai A. Vainauskas, Račiūnas ir kiti, pasipuošę Vyčių kryžių kavalieriaus ordinais.

* * *

Suprantama, tam tikras nuošimtis gyvenimo klystkeliuose pasimetė. Iš Vilkaviškio gimnazijos viena iš pirmųjų — Salomėja Nėris. Bolševikams okupavus Lietuvą, Salomėja titirambus giedojo Stalinui.

* * *

Vokiečiams okupavus Lietuvą, gavau tarnybą Palemone. Susipažinau su vietos mokyklos vadovybe. Likimas lėmė, kad atsidūrėmė Austrijoje. Per 125 įsikūrėme pieločių fabrike Alpėse, apie 90 kilometrų nuo Vienos. Mokyklos vedėjo žmona papasakojo, kad Salomėją Nėrį Dekanozovas pakvietė parašyti Stalino garbei kantatą. Ji prašėsi paleidžiama į namus. Mat, ji buvo parašiusi kantatą prez. A. Smetonos garbei, jo 60-ųjų gimimo metinių proga. Atsivežė ir perdirbo Stalino garbei. Suprantama, po to jos "karjera" kilo.

* * *

Bebūnant Palemone, teko pravažiuoti pro S. Nėries sodybą. Ten sodely buvo vyro menininko pastatydintas didžiulis paminklas Stalinui.

Salomėja mokytojavo vienoje Kauno gimnazijoje. Iš namų važiuodavo. Pasakojama, kad gimnazistės vagone deklamuodavo Salomėjos patriotinius eilėraščius. Ji užsikniaubusi tik verkdavo.

* * *

Sovietų valdymo metu buvo leidžiamas laikraštis "Dabartis". Nesuprantama kokie motyvai vertė Salomėją parašyti straipsnį apie savo kilmę ir pasaulėžiūrinę linkmę. Sunku tiksliai viską prisiminti, bet būdinga, kad ji pasisakiusi esanti tėvo pažiūrų. Motina labai religinga, vienas brolis net kunigas.

* * *

Pripuolamai užsukau į tėviškę, nes su Viktoru (vėliau agronomas) buvom net vienoje klasėje. Radau apsk. viršininką St Goštautą besisvečiuojantį.

Kurį laiką teko mokėti pinigus už bekonus Vilkaviškio geležinkelio stotyje Kas antradienį "Maistas" supirkdavo per 300 bekonų, šiek tiek galvijų. Tarpininkavo kooperatyvas Žiedas. Veterinaras K. Jašinskas, du "Maisto" atstovai ir aš atlikome tas sudėtingas operacijas.

Vieną dieną Salomėjos tėtis atveža vagoną galvijų. Jis su šiais pareigūnais nepanoro kalbėti: tiesiog paskambino "Maisto" vyriausiam direktoriui Lapėnui. Direktorius įsakė priimti.

Dar vienas ūkininkas susikirto su žemės tvarkytoju p. Pongoniu, tai tiesiog nuvažiavo pas Žemės ūkio ministerį prel. M. Krupavičių. Apskrityje buvo keletas tokių ambicingų ūkininkų.

* * *

Tėčiui mirus, tėviškę valdė agr. Viktoras. Bronius, karininkas, dalyvavęs kariuomenės sukilime prieš A. Smetoną, buvo pašalintas ir gyveno tėviškėje. Onutė, baigusi žemės ūkio mokyklą, ištekėjo už Kizlausko. Kybeikiuose turėjo puikų ūkį.

Frontui priartėjus, traukėmės į Vokietiją. Pakeliui sustojome pas Kizlauskus. Buvo Vainauskai, Petraičiai, A. Pauliukonis, J. Sakas ir mudu su broliu. Pas mane išgyveno tris savaites. Kizlauskai pakeleivius pavaišino. Dėkojome. Tai buvo paskutinis vaišinimasis tėvų žemėje!

Viktoras gyvena Marquette Parke, Bronius Kanadoje. Mamytė gyveno pas Onutę. Jau senokai mirusi.

* * *

Vokiečių valdymo metais Bronius buvo Virbalio nuovados viršininkas, burmistras; Vilkaviškio notaras A. Naruševičius. Apskrities viršininku buvo mamytės brolis P. Žemaitis, kuris dr. P. Jašinską įkišo į kalėjimą. Jeigu nebūtų suskubta iškelti į Marijampolės kalėjimą, būtų buvęs sušaudytas. (Daktaro P. J. gelbėjimo odisėja buvo aprašyta Naujienose.)

* * *

Prelatas M. Krupavičius, be abejo, turėjo progos pasikalbėti su Salomėjos mamyte, nes abudu gyveno Ciceroj. Savo straipsnyje bandė švelninti opiniją apie Salomėją. Pagaliau teteisia ją Gerasis Dievulis, o ne Baltrukonio draugas, kuris nukalbėjo nesąmones, kad kunigų gobšumas jos pasaulėžiūrą suformavo.

Visi gerai prisimename, kad priklausė trečiafrontininkams, kurie buvo pasinešę į klystkelius... Salomėja, būdama pasimetime, lengvai davėsi išmušama iš pusiausvyros ir Stalino garbei parašė kantatą ir dalį savo kūrybos skyrė mūsų tautos priešams.

Gal suspausta sunkios ligos, gailėjosi savo gyvenimo klystkelių, bet to niekas nežino. Tebūna Dievulis jai gailestingas, nes ji sukovojo klaidingą kovą.

* * *

Vilkaviškio gimnazijos pastatas teberiogso. Langai užkalti lentomis. Yra kažkoks užrašas, kad Salomėja Nėris baigusi šią gimnaziją.

K. P.

— Busimas prezidentas Ronald Reagan pietavo su senato ir kongreso atstovėmis. Pasikalbėjimu patenkinta net Shirley Chisholm, (D. N. Y.)

GERA PROGA NAUJIEMS SKAITYTOJAMS

UŽ DEŠIMT DOLERIŲ NAUJIENOS SIUNČIAMOS TREČDALĮ METŲ!

Visi lietuviai kviečiami atkreipti į Naujienas savo asmeniška dėmesį, gerai su jomis susipažinti ir jas užsisakyti.

NAUJIEMS SKAITYTOJAMS, NORINTIEMS TINKAMIAU SUSIPAŽINTI SU DIENRAŠČIU, NAUJIENAS SIUNČIAME 4 MĖNESIUS UŽ 10 DOLERIŲ.

Nuoširdžiai kviečiame visas ir visus į platinimo vajaus talką!

Prenumeratos pratęsimo, užsakymų, bei galimų skaitytojų reikalais prašoma pasinaudoti žemiau esančiomis atkarpomis

NAUJIENOS
1739 S. HALSTED ST.
CHICAGO, IL 60608

● Iš anksto be raginimo pratęsiu savo prenumeratą, taupydamas laiką ir mažindamas susirašinėjimo išlaidas. Priedė ____ dol.
Pavardė ir vardas _____
Adresas _____

● Užsakau Naujienas kaip dovaną savo _____, kuris yra naujas skaitytojas. Priedė ____ dol.
Pavardė ir vardas _____
Adresas _____

Sponsoriaus pavardė, vardas ir vietovė _____

● Platinimo vajaus proga, palaikydamas lietuvišką spaudą ir Naujienų pastangas, prašau jas siuntinėti už pridedamus ____ dol.
Pavardė ir vardas _____
Adresas _____

● Platinimo vajaus proga, prašau siuntinėti Naujienas dvi savaites susipažinimui nemokamai be jokių įsipareigojimų.
Pavardė ir vardas _____
Adresas _____

JAY DRUGS VAISTINĖ
2759 W. 71st St., Chicago, Ill.
● RŪPESTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI ● FANNIE MAY SALDUMYNAI ● KOSMETIKOS REIKMENYS
Atdara šiokiadieniais nuo
9 val. ryto iki 10 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.
D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistininkas
Tel. 476-2206

Išėjusi iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos į krašto politiką. 102 psl. Kaina $1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei $1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

● **LITERATŪRA,** lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1954 m. metraštis. Jame yra vertingi, niekuomet nesenstą, Vinco Krėvės, Igno Šlapelio, Vinco Maciūno, P. Jomiko, V. Stankos, J. Raukčio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Čiurlionio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varno kūrybos poveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik $3.

● **DAINŲ ŠVENTĖS LAUKUOSE,** poetės, rašytojos ir tautinių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedainuojantiems, gėrintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkulisiais. Studija yra 151 pusl., kainuoja $2.

● **VIENIŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS,** Antano Rūko aprašytas Juozo Adomaičio — Dėdės Šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo bruožų aprašymas, bet tiksli to laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 296 puslapių knyga parduodama tik už $2.

● **LIETUVIŠKASIS PAMARYS,** Henriko Tomo-Tamašausko įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskričių duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinys iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodama vitovardžių pavadinimai ir jų vertiniai į vokiečių kalbą. Labai naudingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprūsių žemėlapis. Kaina $6.

● **KĄ LAUMĖS LĖMĖ,** rašytojos Petronėlės Orintaitės atsiminimai ir mintys apie asmenis ir vietas neprik. Lietuvoje ir pirmaisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik $3.

● **JULIUS JANONIS,** poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik ne Jurgio Jašinsko knygoje apie Juliaus Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja $6.

● **SATYRINĖS NOVELĖS,** M. Zoščenko kūryba, J. Valaičio vertimas. 200 psl. knygoje yra 40 sąmojingų novelių. Kaina $2.

Knygos gaunamos Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant paštu, pridėti dolerį persiuntimo išlaidoms.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, IL. 60608. Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of January 1, 1980
Subscription Rates:

Chicago $45.00 per year, $24.00 per six months, $12.00 per 3 months. In other USA localities $40.00 per year, $22.00 per six months. $12.00 per three months. Canada $45.00 per year; other countries $48.00 per year.

25 cents per copy

Nuo sausio pirmos dienos
Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiesčiuose:

metams	$45.00
pusei metų	$24.00
trims mėnesiams	$12.00
vienam mėnesiui	$5.00

Kitose JAV vietose:

metams	$40.00
pusei metų	$22.00
trims mėnesiams	$15.00
vienam mėnesiui	$ 4.00

Kanadoje:

metams	$45.00
pusei metų	$24.00
vienam mėnesiui	$ 5.00

Užsieniuose:

metams	$48.00
pusei metų	$26.00

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Telef. 421-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

Amerika kelia Lietuvos laisvės klausimą

Visiems buvo malonu skaityti angliškoje spaudoje pranešimus apie Madrido konferencijon pasiųstų atstovų padarytus pagrindinius pareiškimus. Labai gražiai Europos taikos klausimais kalbėjo Amerikos delegacijos pirmininkai Griffin Bell ir Max Kampelman. Buvo malonu skaityti teisininko bei Europos saugumo ir bendradarbiavimo komisijos pirmininko, kongresmano Dante B. Fascell ir kt. pasisakymus.

Visi organizuotai kėlė Europos taikos klausimus. Sovietų Sąjunga įsiveržimu į Afganistaną pradėjo Tretįjį pasaulinį karą, Madrido konferenciją norėjo paversti "taikos" konferencija, bet amerikiečiai, kitų Europos valstybių padedami, bandė paruošti dirvą Europos taikos konferencijai. Rusai, pradėję karą, norėjo kalbėti apie pavojų taikai, tuo tarpu amerikiečiai padėjo visus Sovietų planus į šalį ir ėmėsi svarstyti tuos klausimus, kurie gali paruošti Europos taiką.

Niekas Sovietų valdžios taip smarkiai neprispyrė prie sienos, kaip tai padarė Europos saugumo ir bendradarbiavimo pirmininkas, Atstovų Rūmų narys D. Fascell. Jis aiškiai įrodė, kad Sovietų kariuomenė įsiveržė į šimtmečius laisvai gyvenusią ir savo reikalus nepriklausomai tvarkiusią šalį — Afganistaną. Fascell nurodė, kodėl įsiveržimas į Afganistaną yra Helsinkio konferencijos taikos dvasios trempimas. Jeigu bent vienas Helsinkio aktus pasirašiusių valstybių atstovas organizavo įsiveržimą į Afganistaną, jis prarado pasitikėjimą visų kitų Helsinkio aktus pasirašiusių valstybių atstovų. Helsinkio aktus pasirašiusios valstybės, jų tarpe ir Sovietų Sąjunga, pasižadėjo gerbti kaimynines valstybes, tuo tarpu Sovietų Sąjunga savo ginkluotosiomis pajėgomis įsiveržė į Afganistaną. Afganistanas nepasirašė Helsiniko aktų, bet Sovietų Sąjungos aukščiausios tarybos pirmininkas juos pasirašė. Jeigu jis įsiveržė į Afganistaną, tai jis gali įsiveržti į bet kurią Helsinkio aktus pasirašiusią valstybę.

Be jau minėtų atstovų, Madrido konferencijoje labai svarbias pastabas padarė Amerikos delegacijos pirmininko pavaduotojas Warren Zimmerman. Jis buvo Washingtone vykusioje laikraštininkų konferencijoje, kurioje dalyvavo ir Naujienų redaktorius. Abu turėjo progos pasikeisti nuomonėmis apie Sovietų pastangas keisti Madrido konferencijos darbotvarkę.

Amerikos delegacijos narys Zimmerman praeitų metų gruodžio 15 dieną turėjo progos susirinkusiems Helsinkio aktus pasirašiusių valstybių atstovams išaiškinti apie 8-ąjį Helsinkio principą taikai siekti. Jis kalbėjo apie lygias žmonių teises ir apie teisę gyventojams apsispręsti pačiais pagrindiniais klausimais. Amerikos delegacijos pirmininkas Griffin Bell priminė suvažiavusiems atstovams apie pagrindines žmogaus teises ir apie tautų apsisprendimą. Zimmermanas suvažiavusiems priminė apie Amerikos nutarimą pritarti tautų apsisprendimo pricnipams ir padėti visoms tautoms spręsti pačius svarbiausius taikaus gyvenimo klausimus. Priminė, kad Europa privalo stabilizuotis, jeigu nori taikos. Visos tautos turi svarbių socialinių problemų, bet geriausia leisti joms pačioms tas problemas spręsti.

Zimmermanas priminė Madrido konferencijai apie Sovietų karo jėgų įsiveržimą į Lietuvą. Be visos eilės kitų dalykų, Amerikos atstovas Madrido konferencijai paskaitė tokį pranešimą:

> "Kaip jau yra žinoma... Socialistinių Sovietų Respublikų Sąjunga pasiuntė ultimatumą mano vyriausybei, paremtą menkaverčiu ir visai nepateisinamu pretekstu... O sekančią dieną Sovietų Raudonoji Armija, apšaudžiusi mūsų valstybės pasienio sargus, peržengė sieną ir okupavo visą mūsų valstybę... Iškamšinę vyriausybę mums primetė aukštas Sovietų pareigūnas, atsiųstas iš Maskvos, ir visa mūsų valstybės administracija buvo pagrobta ir atiduota aukšto Socialistinės Respublikos atsiųsto atstovo žinion."

Zimmerman Madrido konferencijai pasakė, jog tai pavergtos Lietuvos diplomato 1940 metų birželio mėnesį pranešimas Amerikos vyriausybei.

Toliau Zimmermanas nurodė, kad tiktai gyventojų apsisprendimas galės šitą klausimą išspręsti. Kol šitas klausimas nebus išspręstas, tai taikos nebus. Amerika šį klausimą sprendžia savaip. Ji įleidžia visų tautybių persekiojamus žmones. Ji mano, kad šitokiu būdu padės pavergtiesiems.

Jungtinės Amerikos Valstybės rimtai nori taikos Europoje. Jos sudarė komisiją Europos saugumo ir bendradarbiavimo klausimams spręsti. Nė viena valstybė nesiėmė šio klausimo taip rimtai svarstyti, kaip ji svarsto Amerika. Josios priemonės taikos ir bendradarbiavimo klausimams išspręsti yra paremtos pagrindinėmis žmogaus ir tautų teisėmis spręsti savo likimą.

Niekam ne paslaptis, kad Zimmermano pasakyti žodžiai labai nepatiko Madrido konferencijoje buvusiems Sovietų vyriausybės atstovams. Rusai net reikalavo, kad Madrido konferencijos ir komisijų posėdžiai būtų už uždarų durų. Bet Amerikos atstovai, kalbėję Madrido konferencijos posėdžiuose, nebuvo pasižadėję tylėti. Jie turėjo pritarti pasiūlymui svarstyti viską už uždarų durų, bet jie, posėdžiui pasibaigus, jautėsi laisvi posėdyje pareikštas mintis papasakoti ir tiems, kas tiktai norėjo sužinoti amerikiečių poziciją tais svarbiais taikos, laisvės ir žmonių gerovės reikalais.

Zimmermano kalbą Madrido konferencijoje Naujienų redaktoriui atsiuntė pats delegacijos pirmininkas Max Kampelman. Jis pridėjo ir savo kalbą, pasakytą Madrido konferencijos nariams. Kai laikas leis, Amerikos atstovų kalbas versime į lietuvių kalbą ir spausdinsime, kad visi Amerikos lietuviai žinotų, kokią poziciją užėmė JAV atstovai Madrido konferencijoje.

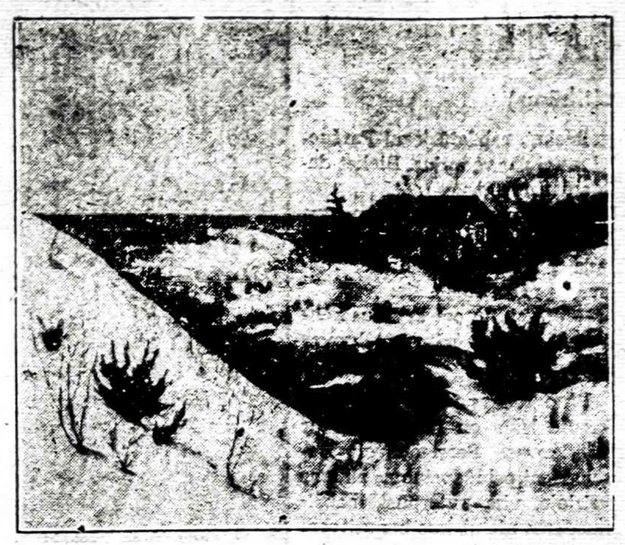

A.a. Povilas Puzinas Skurdi bakūže (aliejus)

Jonas Kairys

NERVŲ DUJŲ KARO ŠMĖKLA

Žmonijai gresia visiškas sunaikinimas

(Tęsinys)

Negeresnė tarptautinė politika, gal tiek pat trumparegė ir Vašingtono pareigūnų yra praktikuojama, pareiškė Marshall D. Shulman, vyriausias Valstybės Departamento ekspertas Sovietų reikalams. Jų nesuspratimas laiku nepatvirtinti strateginių ginklų ribojimo sutarties (SALT II), davė pretekstą didesniam apsiginklavimui.

GINKLAVIMOSI RUNGTYNĖS

"Per daug metų branduolinių ginklų gamyba buvo paslaptis ir buvo tiktai didžiųjų valstybių žinioje. JAV, Britanija, Prancūzija, Rusija ir Kinija buvo kaip ir tas klubas, kurio žinioje buvo tos žinios ir technologija tiems ginklams gaminti. Bet ne dabar! Pairus valstybių jėgų balansui, atpuolė ir paslaptiės reikalas, rašoma "The Plain Truth" žurnale. Sakoma, kad dabar jau ginkluojasi kas tik gali.

"Jungt. Amerikos Valstybės jau turi net tris milijonus sarino ir VX artilerijos sviedinių; turi ir keletą tūkstančių sarino ir nervų dujų žemės minų. Jei sudėjus viską ir paskaičius svarais, tai gautųsi net 150,000 tonų kiekis — ir tame kiekyje būtų trečdalis nervų dujų generacijos", rašo Jeff Calkins minėtame žurnale. Bet kiek turi Sovietai, tai dar nėra tikrų žinių, tačiau vakarų militariniai žinovai tiki, kad jie turi daugiau negu Amerika, kas galima matyti iš jų naudojimo Afganistano invazijoje.

Kada Sovietų ginkluotos jėgos įsiveržė į Afganistaną, greit pasklido gandai, kad Sovietai vartojo nuodingąsias dujas ne tik prieš partizanus, bet ir prieš ramius gyventojus. Vėliau tas žinias patvirtino Valstybės Departmentas, suteikdamas informacijas spaudos atstovams. Dar velesnės žinios, gautos iš įvairių šaltiniu sako, kad Sovietai vartojo nuodingąsias dujas ir Vietnamo karo metais; taip pat Cambodijoje ir Laose.

Ypatingas Sovietų pasiruošimas nuodingųjų dujų kariui matosi dar ir iš to naujo nepaprasto padaro — TMS-65 sunkvežimio, kurio užduotis yra nuplauti-dezinfektuoti tankams, sunkvežiniams, grįžusiems iš nuodingųjų dujų karo laukų. Tikrumoje tas padaras yra didelė plaunamoji mašina. Sunkvežimio viduryje yra sukinamas stalas ir ant jo varyklis, o už stalo stovi didelis bakas su kemikalais. Lt-Gen. Chervovas, kalbėdamas su Vakarų spaudos atstovais yra pasakęs, kad tokius padarus kiekviena Sovietų armijos divizija jau turinti.

"GELTONASIS LIETUS"

Vietnamo karo eigoje Meo tautelės, ieškodamos pagalbos, glaudėsi prie amerikiečių, bet už tai joms teko ir nukenteti. Laosui patekus šiaurės Vietnamo vergijon, ir valdžią paėmus diktatoriui Cathet Laosui, tuojau prasidėjo Meo tautos rezistencinių likučių naikinimas. Laimingai pabėgusių žinios sako, kad vietnamiečiai, skrisdami virš Meo kaimų, kiekvienu atveju mėtė net keturių rūšių melsvos spalvos dūmus paleidžiamas bombas. Žmonės, gavę tų dujų, svaigo ir nuo didelių galvos skausmų mirė.

Kitos žinios, gautos irgi iš laimingai į laisvę patekusių pabėgėlių, tvirtina, kad buvo mėtoma ir tokių bombų, kurios paleisdavo geltonos spalvos debesis. Žminės nuo jų tuojau pradėdavo kraujuoti (iš nosies), nesulaikomai drebėti ir greit mirti. Dėl to tos dujos ir buvo pavadintos "geltonuoju lietumi".

Leo Cheras, kuriam teko vadovauti Indonesijos pabėgėlių komitetui, padaręs tyrinėjimus ir apklausinėjimus, pasakė, kad, nebuvę nei vieno tų pabėgėlių kuriam nebūtų tekę matyti tų įvairiaspalvių miltelių krintančių žemėn.

(Bus daugiau)

Juo daugiau lietuviai pažins Amerikos istoriją, amerikiečių poziciją tautų laisvės reikalu, tuo labiau vertins Amerikos atstovų poziciją Madrido konferencijoje. Tuo geriau naujai atvažiavusieji supras vyresnio amžiaus Amerikos lietuvius, norėjusius įtraukti amerikiečius į kovą už pavergtos lietuvių tautos laisvę.

TAISOME VAKARYKŠČIAS KLAIDAS

Sausio 6 d. įžanginiame, vakarykščiame, trečioj eilutėj surinkta: "...kad panorėtum žinoti, ką žinai...", turi būti: "Kad nenorėtum žinoti, ką žinai, tai labai retai pasitaiko".

Septintoj eilutėj surinkta: "...anie jos nenori žinoti?", o turėjo būti: "Bet kaip tu ją taisysi, jeigu apie ją jie nenori žinoti?"

23-čioj eilutėj surinkta: "...kaip jie ieško žinias", o rankraštyje buvo parašyta: "ieško žinių..." ir kt.

Atsiprašome skaitytojų. **N. Red.**

— Dviem jaunuoliams Chicagoje Naujų metų sutikimas baigėsi tragedija. Apie 4 val. ryto Hector Peralta, 23 metų, ir Antonio Macias, 24, įvažiavo mašiną į garažą, uždarė garažo duris ir liko pasikalbėti mašinoje, motorui einant. 11 val. ryto garažo savininkas rado abu jaunuolius negyvus.

— Britų premjerė Thatcher pakeis kelis ministerius.

KAZYS BORUTA

SVEČIUOSE PAS ČIURLIONIUS

(Tęsinys)

O vėliau M. K. Čiurlionis nutapė nepaprastą Raigardo peizažą, kuriame didingoje harmonijoje sujungtas kiekvienas reiškinys su visuma, amžinuoju gyvybės šaltiniu. Surasti gyvybinį ryšį tarp dalies ir visumos, išryškinti to junginio prasmę ir iškelti į visoutinos sandermės viršūnes yra kiekvieno meno kūrinio uždavinys. To siekė visa savo genialia individualybe M. K. Čiurlionis. Ir savo kūryboje pasiekė tų viršūnių.

Todėl koks nuostabus ne tik Raigardo slėnis, bet ir jo peizažas, nutapytas M. K. Čiurlionio ranka. Tai realybės ir meninio išgyvenimo sintezė.

* * *

Traukia mudu Nemunas ir anoj pusėj Nemuno — Vailionių sodyba, kur trys kleveliai žaliavo ir ne kartą svečiavosi M. K. Čiurlionis.

Nusileidžiame iš miško į lygumą, kur juostomis bėga Druskininkų kaimo laukai ir banguoja plaukiančių rugių rėžiai. Keleliu, pro siūbuojančius rugius, kaip ir seniau, kada Čiurlionis eidavo į svečius pas Vailionius, mes einame Mizarų kaimo link.

Prie Nemuno mažas pušynėlis, pro kurį mirgėdamas Nemuno juosta, o už jos leidžiasi ligi pat Nemuno Vailionių sodas. Dar ir dabar jis iš tolo atrodo kaip didelis, ūksmingas sodas. Toliau pro medžius juoduoja sodybos trobos, kurios dar su langais, bet atrodo vienišos ir apleistos.

Tai čia dar taip neseniai tylią pavakarę pasigirsdavo atvykusių į svečius Čiurlionių balsas:

— Paduokit valtį! — ir šimtabalsis aidas toli nuskambėdavo panemunės šlaitais.

Iš Valionių kiemo tuojau pasigirsdavo kalaitės "Laukan" (taip ją praminė Čiurlionių jaunimas, nesuprasdamas, ką reiškia — laukan, kai varydavo iš trobos šunį, ir manydamas, kad tai šuns vardas) skardus lojimas, o paskui kas nors per sodą atskubėdavo paduoti valtį.

Čiurlioniai kartais užgriūdavo pas Vailionius visu būriu. Krykšdami persikeldavo per Nemuną ir tekini pro ūksmingą sodą pasiekdavo seną namą, kur mielus svetelius pasitikdavo Vailionių močiutė, labai gyva ir judri moterėlė, ir kiekvieną — jauną ar seną — pasveikindavo:

— Ar dzidelis užaugai? — rūpestingai apžiūrėadma ir nušvisdama visomis raukšlėmis, tarsi iš tikrųjų atrasdama, kad didelis užaugo per nematytą laiką.

Ak, ta močiutė sengalvėlė išsiaugino gražią šeimyną — 5 sūnus kaip ąžuolus, 2 dukteris kaip liepas. Tai kur čia akių nepražiūrėsi beaugindama? Tai ir šviesdavo senutės akys, su didele meile į kiekvieną žiūrėdamos, — ar didelis jau užaugai?

Pas Vailionius būta tada gražaus jaunimo: Juozas — ūkininkas, Mikas — sodininkas, Karolis ir Antanas tarnavo kažkur Čenstakavoj, Antanas po 1905 metų revoliucijos grįžo į tėviškę ir slapstėsi, pats jauniausias — Liudas — Krokuvos studentas, M. K. Čiurlionio bičiulis ir vėliau botanikos profesorius Kaune, ir dvi seserys, vyresnioji — Ieva, šeimininkė, pati jauniausioji — gražuolė Petronėlė, kuri netrukus į marčias išėjo.

Čiurlionių jaunimo taip pat nemažas būrys buvo. Tai, susiėjus į krūvą, visai gražus būrelis būdavo. Kiekvienas čia atrasdavo ir savo artimą draugystę, ir prisirišimą, ir meilę, kuri slėpdavosi jaunų akių spindėjime. Bet negi meilę paslėpsi? — Ji trykšta iš kiekvieno žvilgsnio kaip gyvas šaltinis. Tai susiėjus ir kildavo bendra pakili nuotaika ir linksmas užesys — kaip bičių avilyje prieš spiečių. Ak, juk čia ir susispiesdavo dvi artimos bičiulių šeimos!

M. K. Čiurlionis iš savo brolių ir seserų ir Vailionių jaunimo sudarė chorą ir dainuodavo lietuviškas dainas. Tai čia pat ant Nemuno kranto Čiurlionis ir pažino, ir pamilo lietuvišką dainą. Tikros dainų šventės būdavo per pabaigtuves. Jas atlikdavo su visomis apeigomis ir papročiais. Piovėjai dainuodami grįždavo iš laukų su pabaigtuvių vainiku. Tada prasidėdavo vaišės su dainomis, žaidimais, šokiais ir visokiomis išdaigomis. M. K. Čiurlionis dažnai dalyvaudavo tose pabaigtuvėse ir drauge su visais linksmindavosi.

Čia užgimė jo nuostabiosios variacijos pagal rugiapiūtės dainą "Bėkit, bareliai", liaudies dainų harmonizacijos "Anoj pusėj Nemuno" ir kt. Tas dainas jis pats dainavo su piovėjais ir žavėjosi jų muzikalumu.

Daina buvo gyvas ryšys, kuris rišo jaunimą. Su daina palydėdavo Vailioniai svečius per Nemuną, su daina atsiliepdavo Čiurlioniai:

Anoj pusėj Nemuno...

O dabar ten tylu. Jaunimas iškriko, ir daina nutilo. Prie Nemuno leidžiasi apleistas, sunykęs sodas. Ir sodyboje negirdėti nei garso. Nežinia, ar yra kas dar gyvas. Sodyboje esą likę tik du vieniši seniai, buvęs ūkininkas Juozas ir buvęs revoliucionierius Antanas. Du žili seniai slankioja po apleistą sodybą kaip vaidinuokliai. Bet ar ilgai ir jie vaidinsis savo tėviškėje?

Tylu ir nyku. Pakyla šiaurus vėjas, ir smarkus lietus sudrumsčia Nemuno srovę. Mes dar stovime po pušimi ir niūniuojame.

Anoj pusėj Nemuno
trys kleveliai žaliavo...

Taip, tikrai žaliavo. Bet ar žaliuos dar kada nors?

(Bus daugiau)

PATS SKAITYK IR KITUS PARAGINK
SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIENOS"

ARMAGEDONAS IR PO JO – PASAULINĖ TAIKA

"Jis surinko juos į vietą, kuri hebraiškai vadinama Armagedon"

(Apreiškimo 16:16)

* * *

45. Tokiu būdu yra prirengiamas kelias "šventajam miestui", kuriam tarpininkaujant "Avinėlis", sykiu su savo sužiedotine, valdys žemės tautas. Šita naujoji valdžia bus tikroji Dievo ats stovė ant žemės. Aiškindamas tuos dalykus Apreiškštojas sako: "Aš girdėjau didelį balsą iš sosto tariant: štai Dievo padangtė su žmonėmis, ir jis gyvens su jais ir jie bus jo žmonės, ir pats Dievas bus su jais jų Dievas". — Apreiškimo 21:3.

Kuomet, nuodėmei įėjus į pasaulį, Dievas nukreipė savo malonę nuo žmonijos padermės, žmonės pradėjo mirti. Dovydas parašė, kad Dievo "malonume yra gyvenimas" (Psalmė 30:5). Tada, kai Dievas ir vėl gyvens su savo žmonėmis ir jo malonumas bus atkreiptas į juos Kristaus karalystei, "šventajam miestui" tarpininkaujant, vienas iš atsižymėjusių palaiminimų bus panaikinimas mirties.

ŠV. RAŠTO TYRINĖTOJAI, 5421 So. Mozart, Chicago, IL 60632

J. KREGŽDĖ

BIRŽŲ KUNIGAIKŠTIJOS GIMNAZIJA

(Tęsinys)

Nuo XVIII a. pradžios vis labiau Biržų k-tijoje įsigalint katalikybei, susilpnėjusi Biržų reformatų mokykla buvo pavesta iškilusios Kėdainių reformatų akademinės gimnazijos priežiūrai. Ingė Lukšaitė nurodo, kad "1725. VI. 3 Papilio kunigas Balcerovičius savo laiške M. Lanievskiui — Volkui, reformatų kuratoriui, rašė, kad Biržų mokykloje dirba 2 mokytojai, iš jų Lipnickis mokąs vaikus lietuvių kalbos, nors pats mokytojas pedagoginiam darbui esąs nepasirengęs... 1743 m. Užnerio (Biržų) distrikto bažnytinė vyresnybė priminė, kad Biržų mokyklos rektorius Bitneris nemoka nei lietuviškai, nei vokiškai, todėl negali gerai mokyti lietuvių ir vokiečių vaikų, į Bitnerio vietą buvo prašoma lietuvio Bačinskio, Kėdainių mokyklos rektoriaus pavaduotojo. Po 2-jų metų — 1745 m. — vėl primygtinai buvo prašoma skirti į mokyklą rektoriumi gerai mokantį lietuviškai Ceraskį, o antra, 1754 m. atšaukti kun. Izbickį iš Biržų mokyklos, nes jis nemokąs lietuviškai. Be to, 1756 m. Užnerio distriktas pageidavo lietuviškų knygų: "Užnerio distriktui labai reikalingos lietuviškos knygos, būtent: Bibli. lietuviški giesmynai, katekizmai ir kitos mokyklai skirtos, o kadangi jų yra Žemaičių distrikte, todėl labai prašome, kad ir šiam distriktui jų skirtų" (t. p., psl. 45).

Dėl kontrreformacijos puolimo DLK nebegalėjo išsilaikyti reformatų spaustuvės, — jos buvo sunaikintos. DLK reformatų knygas spausdinti buvo uždraus ta. XVII a. pabaigoj buvo spausdinamos Karaliaučiuje.

Po trečiojo 1795 m. Lietuvos — Lenkijos respublikos padalijimo, etnografinė Lietuva pateko po Rusijos jungu. 1811 m. iš paskutinio Nesvyžiaus — Olikos šakos kng. Dominínko Radvilos (1786-1813), lenkų kariuomenės pulkininko, nugyventą Biržų kunigaikštiją nupirko grafas Mykolas Tiškevičius. Caro valdžia Biržų suvereninę kunigaikštiją panaikino, iš Biržų atėmė magdeburgines teises ir buvusį garsų Biržų miestą nustūmė į provincijos užkampį. XIX a. viduryy Biržų miestas dar nebuvo spėjęs atsistatyti ir turėjo krikščionių 740, žydų 1860 ir laisvų luomų 30, iš viso tik 2630 gyventojų. Rusų valdžios įsteigtoji Vilniaus švietimo apygarda visų Lietuvoje veikiančių mokyklų priežiūrą pavedė imperatoriškajam Vilniaus universitetui, kurio žinion pateko ir reformatų mokyklos. Po jėzuitų ordino 1773 m. uždarymo, įsteigtoji Edukacinė Komisija visose mokyklose, pradedant pradine ir baigiant aukštąja mokykla Vilniuje, įvedė mokslo dalykams dėstyti lenkų kalbą, o taipgi ir visus lenkiškus mokslo vadovėlius. Oficialiai lenkų kalba Lietuvos mokyklose buvo įvesta 1816 m. Vilniaus universitetas stengėsi, kad ne tik vidurinėse, bet ir liaudžiai skirtose pradinėse mokyklose būtų dėstoma lenkiškai.

Kaip lenkų tautinio judėjimo atstovai dėjo visas pastangas, kad Lietuvoje visos mokyklos būtų lenkiškos su tikslu lietuvių tautą sulenkinti, taip ir rusų caro valdžia, po 1831 m. sukilimo, galutinai perėmusi švietimą į savo rankas, siekė, kad mokyklos būtų rusiškos, o lietuvius, atskyrus nuo lenkų, surusinti ir supravoslavinti. 1832. VII. 25 rusų valdžios įsakymu buvo uždarytos visos Lietuvoje veikusios gimnazijos ir džioji dalis pradinių mokyklų, jų vietoje, žymiai sumažintu skaičiumi, steigiamos grynai rusiškos. Nuo 1834 m. vidurinėse mokyklose visi mokslo dalykai jau buvo dėstomi rusų kalba.

Po 1831 m. sukilimo fundacijų forma jau buvo atgyvenusi savo amžių. Pradinės mokyklos, kurios daugumoje buvo 2-jų skyrių, tapo parapijinėmis mokyklomis, kurias turėjo išlaikyti valstiečiai ir miestiečiai.

Reformatų pradinė mokyklos iš pradžių nebuvo rusų įsakymų paliestos ir jos netrukdomai veikė ir toliau. Reformatų mokyklose, kurių mokytojai būdavo geriau pasiruošę, mokslo programa buvo žymiai vienodesnė, mažiau priklausanti nuo mokytojo. Jose kalbos buvo mokomos pasirinktinai. Buvo mokoma skaityti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai, dažnai dar vokiškai ir retais atvejais prancūziškai ir lotyniškai. Rašyti mokyta dažniausiai lenkiškai, rusiškai, vokiškai. Be to, buvo mokoma aritmetikos, geografijos, dailyraščio. Pastarieji dalykai buvo fakultatyviniai ir kaikurių mokydavosi po nedaug mokinių. Reformatų mokyklos, globojamos ir išlaikomos sinodo, turėdavo duoti kasmetines savo veiklos apyskaitas.

(Bus daugiau)

Mūsų mirusieji

Gruodžio 28 dieną, sulaukusi 85 metų amžiaus, mirė Jadvyga Tijūnaitienė, mokytojo St. Tijūnaičio našlė.

Gimė Seinų apsk. Mirė Washington, D.C. Buvo daugelio organizacijų narė.

Nuliūdę liko Saldukų šeima: duktė Birutė, žentas Ignas, anūkės Birutė bei Laimutė ir kiti giminės. (Saldukas gimnazijos direktorius.)

Kūnas buvo pašarvotas D. A. Petkaus koplyčioje. Sausio 4 d. 7:30 val. įvyko atsisveikinimas. Lietuvos Dukterų draugijos vardu atsisveikinimą pravedė pirm. p. Kilienė. J. Tijūnaitienė iš profesijos buvo geologė. Buvo įsijungusi į daugelį kultūrinių ir tautinių organizacijų. Lenkų buvo, berods, tris kartus areštuota ir ištremta iš Seinų.

Vyras liko okup. Lietuvoje. Sūnus po Sibiro kančių mirė okupuotoje Lietuvoje. Jadvyga su šeima emigravo. Jos kultūrinė ir tautinė veikla aprašyta Liet. Enciklopedijoje.

Buvo pareikšta šeimai užuojauta. Būdinga, kad velionė buvo įvilkta į tautinius rūbus.

J. Mackonis pavedė K. Povilaičiui atsisveikinti Šaulių sąjungos vardu ir pareikšti užuojautą likusiai šeimai.

Koplyčioje maldas sukalbėjo kun. A. Markus.

Sausio 5 d. koplyčioje maldas sukalbėjo klebonas A. Zakarauskas. Taipogi gedulingas šv. Mišias atlaikė klebonas A. Zakarauskas ir pasakė prasmingą pamokslą. Jis ir palydėjo į šv. Kazimiero Lietuvių kapines. Pamaldos buvo kalbėtos koplyčioje, nes buvo labai šalta. Po pamaldų palydėjome į kapines. D. Petkus ant karsto užbėrė iš Tėvynės atvežtos žemės.

Pamaldų metu grojo muzikas A. Kalvaitis ir solo giedojo A. Brazis.

Po laidotuvių šeima pakvietė pietų į Gold Coast restoraną. Prie stalo maldas sukalbėjo Lietuvos Dukterų draugijos pirmininkė p. Kielienė.

Pasivaišinę, padėkojome šeimos nariams ir skirstėmės, palaidoję didelę asmenybę. Tebūna jai lengva ši svetinga žemelė!

K. Paulius

SUIMTAS ŽUDIKAS, ĮTARTAS KAIP YORKSHIRE RIPPER

LONDON. — Penktadienį buvo areštuotas Peter Sutcliffe, tariamas nužudymu 20 metų studentės Jacqueline Hill lapkričio 17 dieną. Manoma, kad nuo 1975 metų jis yra nužudęs 13 moterų. Po kiekvieno nužudymo jis siųsdavo policijai į magnetofoninę juostelę įrašytus pranešimus, lygindamas save su Jack Ripper, kuris 1888 metais nužudė 6 moteris ir nebuvo sugautas.

— Mark David Chapman, įtariamas John Lennon žmogžudyste, antradienį pareiškė Manhattan teisme, kad jis jo nenužudė.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

LEGAL BRIEFS

NBTA Certification To Aid Consumers In Selecting A Trial Lawyer

By Theodore I. Koskoff
President
Association of Trial Lawyers of America

In recent years profound changes have taken place in the legal profession which emphasize the need for the national certification of trial specialists.

A major impetus for the changes was the 1977 United States Supreme Court decision in Bates & O'Steen v. the State Bar of Arizona, where the Court held that under the First Amendment bar associations could not prevent lawyers from advertising the cost of routine services.

While legal advertising today certainly informs the public of available legal services, it does not at this point give consumers reliable information regarding an attorney's experience in specific areas. Today's trial lawyer should be able to travel to another state to try a case armed with a national trial specialist certification which has validity in any state.

T. I. Koskoff

However, the advent of lawyer advertising reflects a growing awareness of the profession's duty to provide greater public access to legal services.

Following a recommendation of a conference sponsored by the Roscoe Pound-American Trial Lawyers Foundation, the Association of Trial Lawyers of America (ATLA), formed the National Board of Trial Advocacy (NBTA) in 1977 to adopt standards for the national certification of trial lawyers in civil and criminal trial advocacy.

Now co-sponsored by the American Board of Trial Advocates, the International Society of Barristers, and the National Association of Criminal Defense Lawyers, the NBTA has developed a national certification program devoted to identifying and recognizing legal specialists, which will aid consumers in selecting a trial lawyer.

It is unrealistic to expect one lawyer to be competent in every field of the law. In this area of professional advertising, nationally recognized objective measures of quality are increasingly important to both the specialist and to consumers of legal services.

Legal specialization, with meaningful certification by the NBTA, will provide the consumer with a reliable measurement of lawyer competence, and will, in general, improve the level of trial advocacy in this country.

SUSIRINKIMŲ PRANEŠIMAI

★

SLA 260 kuopos narių metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, 1981 m. sausio 11 d., 2 val. popiet, 2549 W. 71st St., Chicago. Kviečiame kuopos narius ir susidomėjusius Susivienijimo veikla, atsilankyti. Valdyba

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinikos
Medicinos direktorius
1938 S. Manheim Rd., Westchester, IL.
VALANDOS: 3—9 darbo dienomis ir kas antrą šeštadienį 8—3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

TEL. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71 St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. agal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: antrad. 1—4 popiet, ketvirtad. 5—7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Rezidencijos telef.: 448-5545

...EIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai. Med. bandažai. Speciali pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
... 8 Šeštadieniais 8—1
... West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PRospect 6-5084

FLORIDA
DR. C. K. BOBELIS
Prostatos, inkstų ir šlapumo takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33710
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
Priimam Master Charge ir VISA korteles.
R. ŠERĖNAS. Tel. 925-8063

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA, 1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 4:00-4:30 val. popiet. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Vedėja — Aldona Daukus
Telef.: HEmlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"
KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Programos vedėja
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val. vakaro.
Visos laidos iš WCEV stoties, banga 1450 AM.
St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.p. iš WTIS stoties, 1110 AM banga.
2646 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. 778-5374

VANCE FUNERAL HOME
1424 South 50th Avenue
Cicero, ILL. 60650
Tel.: 652-5245
TRIJŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO ŠERMENINĖ
Patarėjai ir laidojimo direktoriai:
JEAN VANCE ir GEORGE SORINI
Aikštės automobiliams pastatyti

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
CHARLES STASUKAITIS
VĖSINAMA LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
— GORDON FUNERAL HOME —
1729 South Halsted Street, Chicago
Tel. 226-1344

Mažeika & Evans
Laidotuvių Direktoriai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
Tel. 737-8600-01
9837 SOUTH KEDZIE AVE.
Tel. 422-2000

EUDEIKIS
GAIDAS – DAIMID
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742
4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef. 476-2345
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖS AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

NARIAI:
Chicagos Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos

AMBULANSO PATARNAVIMAS
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE.

PHILLIPS - LABANAUSKAS
3307 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel.: OLympic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Tel.: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138 - 1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIrginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

MŪSŲ SPAUDOJE

DĖL BRZEZINSKIO IŠPUOLIO

Draugo 294 nr. Laiškų skyrelyje Vytautas Kasniūnas, draugiškai polemizuodamas su Vladu Ramojum, tarp kita taip rašo:

"Kaip ir dauguma tėvynainių, pasijutau įskaudintas Zbigniewo Brzezinskio, kai jis, būdamas aukštas valdžios pareigūnas, prezidento Carterio vienas iš svarbiųjų patarėjų, lietuvius lyg "avigalviais" pavadino, viešai pasakydamas amerikiečių korespondentei, esą: "Lietuvių galvos kietos, bet jos yra tuščios". Pasakydamas tuos žodžius žurnalistei, jis žinojo, kad jie pasieks viešumą, greičiausiai to ir laukdamas. Tikėk, kolega Vladai, virė man kraujas, perskaičius aukšto valdžios pareigūno mūsų adresu pasakytus įžeidžiančius žodžius. Juoba, kad tai pasakė lenkas, su kuriuo norime turėti gerus kaimyninius santykius, ir dar tik po to, kai jam lietuviai įteikė dovaną."

Kasgi iš lietuvių vaikščiojo Baltųjų Rūmų koridoriais, kalbėjo su kelintos eilės asistentėmis, taip pat porą kartų matė Z. Brzezinski ir su juo kalbėjo. Tik ne Alto ar VLIKo pareigūnai. Matesi ir kalbėjosi Lietuvių Bendruomenės pareigūnai — Algimantas Gečys, Algimantas Gureckas, Romas Česoni, Aušra Zerr ir panašaus mentaliteto asmenys. Jie mielai reklamuojasi, kad atstovauja visus lietuvius. Apie jų galvos kietumą ir politinį supratingumą mums nereikia nė Brzezinskio nuomonės.

Pabaigoje, tarsi Brzezinskio pateisinimui, įdėtas toks teigimas:

"Džiugu didžiuotis Baltųjų Rūmų lankymu ir skaičiuoti šimtais susirinkusius su Carteriene arbatėlės išgerti, bet dar džiaugsmingiau būtų jei būtume išgirdę, kad ką nors laimėjom laisvės reikalais. Dabargi lyg atsidėkodamas Brzezinskis tuščiagalviais "avigalviais" išvadino".

K. Petrokaitis

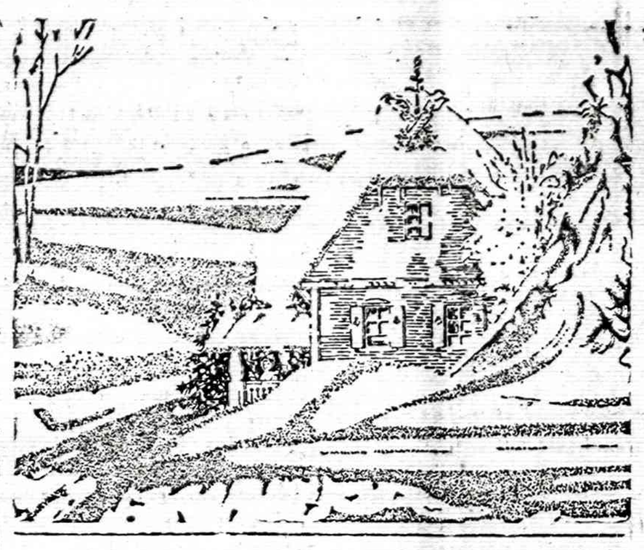

Chicagos vyčių seniorų susirinkimas

Sausio 3 dieną 2:30 val. Vyčių salėje buvo susirinkimas aptarti einamų reikalų. Pirmininkas V. Brazas pradėjo susirinkimą malda į šv. Kazimierą. Patiekė dienotvarkę. Priimta.

K.P. dovanojo kryželį iš 1939-1945 metų kovų laiko. Anglų kariuomenės kapelionas, grįždamas į namus, stovyklos klebonui perdavė liturginius rūbus ir kryželį, kuris buvo altoriuje laikant šv. Mišias. Klebonas kryželį perdavė K.P. Pastarasis paprašė J.P. parengti naudoti susirinkimuose. Mažutis pjedestalas, valstybinė ir tautinė vėliavėlės bei žvakutei dekoruotas pastovėlis. Žvakutę įžiebė Vyčių garbės narė Ad. Gabalienė. Padarytas įrašas ir kryželio buvusi paskirtis.

Seniorai naudos susirinkimuose.

Patiekta Kūčių apyskaita. Pelno buvo $302.25. Dekojome komisijai, talkininkams ir dalyviams.

Pasitarta ir artimiausiais parengimais. Buvo ir keletas pasiūlymų.

Vasario 8 d. aps. Vyčių bankete Martiniųde restorane Seniorai išpirko vieną stalą ir sumokėjo $200.

Kovo 1 d. dalyvausime Cicero Vyčių rengiamose pamaldose šv. Kazimiero garbei.

Susirinkimą baigėme malda. Ponia Brazas pavaišino kavute ir pyragėliais.

K. Paulius

TRUMPAI

— Ponia Marta Unik iš Ook Lawn, Ill., kiekviena proga paremia Naujienų leidimą. Dėkui už ankstybą prenumeratos pratęsimą ir už $10 auką.

— Dėkui skaitytojams, parėmusiems Naujienų leidimą. Po $5 atsiuntė: ponia Rožė Mačemis iš Marquette Parko, Jurgis Mejeris iš Melrose Parko, ir ponia Aleksandra Gerutis iš Amsterdam, N. Y.

— Dėkui J. Rudzinskui iš Union Pier, Mich., už $10 auką, atsiųstą kartu su prenumerata.

— Aldona ir Kazys Jasinskai, Calumet City, Ill., savo sveikinimus ir gerus linkėjimus atlydėjo $10 aukai. Dėkui.

— Jonas Glemža, Conventrain 33, 7260 Calw Hirsau, W. Germany, būdamas Lietuvoje aukštose pareigose, rūpinosi visų lietuvių gerove. Tremtyje jis įsteigė savišalpos draugiją ir ją globoja. Dėkui už švenčių sveikinimus ir linkėjimus.

— Rez. Juozas Kaributas, Los Angeles, Cal., gruodžio 18 d. išvyko Australijon. Aplankys Naująją Zelandiją, Fidži ir kitas Pacifiko salas.

— Los Angeles Lietuvos Dukterų balius bus sausio 24 d., 7:3 val. vak. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Baliaus programa trumpa, bet įdomi. Šokiams gros geros orkestras. Stalus užsisakyti iš anksto pas A. Audronienę 243-6850. Kaip ir visada dukterys ruošia tikrai gardžius lietuviškus valgius. Be to, moterys, norinčios tapti šios organizacijos narėmis ir prisidėti prie tikrai kilnaus darbo, kviečiamos įsirašyti į Lietuvos Dukterų draugiją. Šiuo reikalu kreiptis į p. S. Šakienę 243-0424.

— Los Angeles Lietuvių Fondo Komitetas sausio 31 dieną, šeštadienį, 7:30 val. vak. Šv. Kazimiero salėje rengia šaunų balių. Programoje dalyvauja kylančios mūsų padangių žvaigždės solistės Vita Polikaitytė ir Daina Gudauskaitė. Visus linksmins R. Polikaičio vadovaujamas "Vakarų Vėjai" orkestras. Šeimininkės ruošia skanią vakarienę. Aukoją Lietuvių Fondui $100,00 gauna du bilietu veltui ir jie išskirtinai bus pagerbti baliuje.

Naujai Piliečių klubo valdyba

Melrose Parko Lietuvių Amerikos Piliečių klubo visuotiniame metiniame susirinkime, įvykusiame 1980 m. gruodžio mėn. 14 dieną Eagles salėje (Hall), 147 N. Broadway, Ill., buvo išrinkta nauja 1981 metams klubo valdyba: pirmininku — Otto Mejeris, pirmuoju vicepirmininku — Jonas Černius, antruoju vicepirm. — Adolfas Garbaliauskas, sekretoriumi — Kazys Tautkus, iždininku — Kazys Valis, finansų sekr. — Jonas Utara, ir tvarkdariu (maršalka) — Pijus Pažerūnas.

Šiais metais mirė du klubo nariai — iždininkas Juozas Urbelis ir klubo narys Antanas Lingis.

Melrose Parko lietuvių kolonijoje Vasario 16-osios minėjimas įvyks vasario mėn. 14 d. 7:30 val. Veteranų salėje, 16-tos ir Hirsch gatvių kampas, Melrose Park, Ill. Minėjimą rengia bendras organizacijų sudarytas komitetas, kuriam vadovauja Otto Mejeris ir sekretoriauja Regina Barauskaitė.

Vasario 16-osios šventės minėjimo pagrindiniu kalbėtoju numatyta Laima Garbonskienė, o maldai - invokacijai sukalbėti bus pakviestas kunigas.

Melrose Parko ir apylinkių lietuviai kviečiami minėjime gausiai dalyvauti. K. Vyga

B. Kviklio logika

Š.m. sausio 2 d. b.kv. (Broniaus Kviklio) Drauge paskelbtame straipsnyje "Reikia ryžto veikloje", tarp kitko rašoma, kad Amerika dėl laikomų Irane įkaitų blogai padariusi. Reikėję Irano diplomatus ir Irano piliečius taip pat sulaikyti, o vėliau įkaitais pasikeisti.

Toliau tuo reikalu taip rašo: "Tiesiog juokinga darosi stebint, kaip Amerikos vadai nesiėmė ir nesiima reikiamų "tvirtesnių" priemonių įkaitų išvadavimui. Ką gi daro Amerikos vadai? Patarė skambinti varpais, melstis už įkaitus, iškelti gedulo vėliavas, išstatyti kalinių paveikslus ir pan. Tokios rūšies priemones galėtų patarti įvairių religijų dvasininkai. Bet yra ir prošvaisčių. Labai gerai padarė ta pati JAV Lietuvių Bendruomenės vadovybė, paskelbdama atsišaukimą melstis už Lenkijos laisvę."

Juk nei Kutkus, nei Kamantas irgi nėra dvasininkai, tai kodėl jie gerai padarė? Kur logika? Kaip teko iš daugumos girdėti, ir Bendruomenės vadų prašymas ar liepimas melstis — bereikalingas išsišokimas. Šiuo reikalu turėjo rūpintis dvasiškiai ar grynai religinė organizacija.

Taigi pagal Kviklio logiką: kai Amerikos vadovybė ragina melstis blogai, o kai Bendruomenės vadovybės ragina melstais — tada gerai!

Stasys Juškėnas

ATVIRAS LAIŠKAS NAUJIENOMS

Višiško tobulumo niekas nepasiekia. Taip ir perijodinė spauda. Naujienas skaitau nuo 1949 metų. Pasitaiko beskaitant ir susiraukti, ir papriekaištauti. Bet pasidžiaugiu, kai randu beskelbiant atvirą tiesos žodį.

Kartkartėmis įsitinau, kad Naujienų neskaitantieji nesusivokia BEŠALIŠKAI mūsų tautiniuose ir Lietuvai laisvės siekimo reikaluose. Keletas perijodinės spaudos leidinių net visai nededa žinių iš Lietuvos laisvinimo veiksnių veiklos. Priešingai-spauzdina paniekinančias priekabes, tiesą iškreipiančius pasisakymus. Ir veik nespauzdina klaidinančių žinių ar tvirtinimų patikslininimo ar atitaisymo. Todėl dažnai prireikia kreiptis su atitaisymais — išsiaiškinimais į Naujienas. Va, čia ir yra Naujienų pagrindinė reikšmė, nes bent tuo būdu išryškinama tiesa.

Dažnai prireikia tiesos beieškant ir stipresnių pasisakymu panaudoti. Tačiau svarbu, kad tokie pasisakymai neišvirstų į panieką, žeminančią spaudos lygį. Nors ir apibūdinimai, kaip reorgai, barzdukiniai, kutkiniai ir panašūs išsireiškimai, nėra aukštos kultūros požymiai. Tiesa įrodytina tik KIEKVIENAM benurodant JO paklaidas, na, ir savęs neslapstant. Kas negali pasirodyti kas esąs, turbūt nesąs tikras ir savo teigimais!

Pasitikėdamas Naujienoms linkiu dar sekmingesnių, tiesą beginančių 1981 metų ir ta proga prie prenumeratos pridedu $50 — auką.

Su tikru nuoširdumu.

Petras Šilas

PASKELBTAS BLOGIAUSIAI APSIRENGUSIŲ SĄRAŠAS

LOS ANGELES — Madų kūrėjas Blackwel paskelbė blogiausiai apsirengusių moterų sąrašą. Blogiausiai apsirengusia laikoma 15 metų aktorė Brooke Shields. Antroje vietoje yra aktorė Elizabeth Taylor. Visas jas laiko nekreipiančiomis dėmesio į savo išvaizdą. Tolimesniame sąraše yra Suzanne Somers, Bo Derek, Charlene Tilton, Olandijos karalienė Beatričė, princesė Grace, Mary Osmond, Susan Anton, Nancy Lopez.

Ta proga Blackwell pareiškė, kad Nancy Reagan yra tarp geriausiai mokančių puoštis moterų.

REAL ESTATE

Namai, Žemė — Pardavimui
REAL ESTATE FOR SALE

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIS NUOŠIMČIAIS MĖNESINIAIS IŠSIMOKĖJIMAIS. DĖL VISŲ INFORMACIJŲ KREIPTIS Į:

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. Virginia 7-7741

BUTŲ NUOMAVIMAS
• NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS
• NOTARIATAS • VERTIMAI.
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA
J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6529 So. Kedzie Ave. — 778-2233

• LIETUVIŠKAS RESTORANAS su namu ir įrengimais Marquette Parko rajone. Labai geras biznis, lengvos pirkimo sąlygos.

• 2 BUTŲ MEDINIS prie 68-tos ir Maplewood. Labai tinka giminingoms šeimoms.

• MŪRINIS BUNGALOW Brighton Parke, 15 metų. Reikia skubiai parduoti. Neaukšta kaina.

ŠIMAITIS REALTY
Notary Public
Insurance, Income Tax
2951 West 63rd Street
Tel. 436-7878 arba 839-5568

Pensijos ir kompensacijos iš Vokietijos ir iš kitų kraštų, pilietybės popieriai, įvairių valstybės formų pildymas. Interesantų reikalais lankosi valdžios ir savivaldybės įstaigose bei konsulatuose. Padeda sutvarkyti pensijas ir bedarbių pašalpas bei kitus panašius reikalus. Sutvarko Medicare ir kitas sąskaitas. Padeda neturtingiems gauti iš WELFARE ir kitų įstaigų įvairias pašalpas: buto, nemokamo gydymo, nemokamo maisto korteles ir kitką. Taip pat paruošia imigracinius dokumentus ir iškvietimus į Ameriką. Sudaromi testamentai ir asmenų paieškojimai. Be to, išrūpina metrikus ar jų pakaitalus. Kreiptis asmeniškai arba laiškais.

A. ČEPULIS NOTARY PUBLIC
Income Tax Service
3261 SOUTH HALSTED STREET
(Antras aukštas, įėjimas iš fronto)
CHICAGO, ILLINOIS 60608
Tel. 225-8275

JOHN GIBAITIS
Advokatų įstaiga
6247 S. Kedzie Ave.
(312) 776-8700

RENTING IN GENERAL
— Nuomos —

TOWN OF LAKE apylinkėje išnuomojamas 6 kambarių butas antrame aukšte, pečiaus šilima.
Skambinti YA 7-9229

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko Prano ŠULO paruošta, — teisėjo Alphonse WELLS peržiūrėta, "Sūduvos" išleista knyga su legališkomis formomis.

Knyga su formomis gaunama Naujienų administracijoje 1739 South Halsted St., Chicago, ILL. 60608. Kaina $3.00.

Juozo Šmotelio

ATSIMINIMŲ SKIRSNELIAI

Graži, lengvai skaitoma ir įdomi 250 puslapių knyga, sukrauta autoriaus troboje.

Čikagos ir apylinkės lietuviai, skirsnelių mėgėjai, prašomi atvykti ir knygą pasiimti. Kitur gyvenantieji prašomi užsisakyti paštu.

Autoriaus adresas:
7111 S. Campbell Ave.
Chicago, IL 60629
Knygos kaina — 5 doleriai.

ELEKTROS ĮRENGIMAI PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesčiuose, greit, garantuotai ir sąžiningai.
KLAUDIJUS PUMPUTIS
4514 S. Talman Ave.
Tel. 927-3559

DĖMESIO
62-80 METŲ AMŽ. VAIRUOTOJAI
Tiktai $120 pusmečiui automobilio Liability apdraudimas pensininkams. Kreiptis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
Tel. 523-8775

GENERAL REMODELING
• Alumin. langai, durys, medžio apmušimai. • Staliaus darbai, cemento laiptai, porčiai, stogai ir visa kita.
FETINGIS CONSTRUCTION
7152 So. Kedzie Avenue
Tel. 776-8505

DAŽYMAS IR REMODELIAVIMAS
Nėra darbo permažo. Visus paimu. Iš lauko ir vidaus.
Kainos labai prieinamos.
GEDIMINAS BARANAUSKAS
4514 So. Talman Avenue
Tel. 523-0383

A. TVERAS
Laikrodžiai ir brangenybės
Pardavimas ir Taisymas
2646 West 69th Street
Tel. REpublic 7-1941

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus
P. NEDAS, 4059 Archer Avenue, Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

M. ŠIMKUS
Notary Public
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood. Tel. 254-7459
Taip pat daromi vertimai, giminių iškvietimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitoki blankai.

HOMEOWNERS POLICY
F. Zapolis, Agent
3203½ W. 95th St.
Everg. Park, Ill.
60642, - 424-8654
State Farm Fire and Casualty Company

ADVOKATŲ DRAUGIJA
V. BYLAITIS ir V. BRIZGYS
2458 W. 69th St.
Darbo val.: nuo 9 ryto iki 7 vak.
Šeštadieniais nuo 9 iki 12-tos arba pagal susitarimą.
Telefonuoti 778-8000

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak. Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 12 val. d.
Ir pagal susitarimą.
Tel. 776-5162 arba 776-5163
2649 West 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
MARIJA NOREIKIENĖ
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. WA 5-3787
Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.
MAISTAS IŠ EUROPOS SANDĖLIŲ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Cosmos Parcels Express Corp.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
V. VALANTINAS

TURIME DIDELĮ IŠPARDAVIMĄ
Dėmesio — nuo 10 iki 50% nuolaidos!
Importuoto kristalo išdirbinių, aukso ir gintaro papuošalų. Lladro — Dresden — Hummel figūrėlių. Anri medžio drožinių. Importuoto pewter ir dar daugiau gražių dovanų įvairioms progoms. Taip pat ir paveikslų.
Maloniai jums patarnaus DALĖ ir ROMAS DAUKŠAI, sav.
AVALON GALERIJOS
"The Ultimate in Collecting and Gift Giving"
4243 ARCHER Ave. (tarp Sacramento ir Whipple), Chicago, Illinois
Atdara pirmad. ir ketvirt. nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; antrad., trečiad., penktad. ir šeštad: nuo 10 val. ryto iki 6 val. vak.
Sekmadienį — nuo 11 val. ryto iki 4 val. popiet.
Tel. 247-6969

40% OFF
MIX 'n MATCH
14KT GOLD
Neckchains
and Bracelets
Earrings, Charms,
Religious Medals
at 30% SAVINGS

INSTANT CASH FOR GOLD
New or Used or Old Broken Jewelry
Watches, Bracelets, Pins, Rings,
Class Rings, Dental Gold... Any Karat
Turn It Into CASH!
Dig Out Your Old Treasures — Put The Money In The Bank & Draw Interest.
WE PAY THE HIGHEST PRICES!
LOCAL BUYER, BUYING WITH INTEGRITY
HAIL Beauty Supply, Inc.
3221 W. 63rd St.